

DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto - Izhaja vsak četrtek - Posamezna številka 15 din - LETNA NAROČNINA 600 din, polletna 300 din, četrtletna 150 din; plačilna je vnaprej. Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 amer. dolarje - TEKOČI RACUN pri Mestni hranilnici - Komunalni banki v Novem mestu št. 606-70/3-24

Štev. 46 (504)

Leto X.

NOVO MESTO, 19. NOVEMBRA 1959

UREJUJE uredništvo UREDNIŠTVA in Poštni predal Novo mesto 33 - TELEFON uredništva in uprave št. 121 - Nenaročeni rokopiši in fotografije v vračamo - TISKA Casopisno podjetje "Delo" v Ljubljani

STUDIJSKA KNJIŽNICA
MIRANA JARCA
NOVO MESTO

Poravnalni sveti

30 ljudem bliže kot redna sodišča in se bodo tudi v našem okraju prav gotovo v najkrajšem času učinkovito uveljavili

Na zborih volivcev volijo te dni državljani v našem okraju med drugim tudi člane prvih poravnalnih svetov - te nove, potrebne in zelo prikupne nove oblike ljudskega sodstva. Naprosili smo predsednika okrožnega sodišča v Novem mestu, tovariša Stefana Simončiča, da je za naše bralce odgovoril na tri vprašanja s tega področja.

Ponekod so v našem okraju že izvolili prve poravnalne svete, drugod pa jih volijo te dni. Povejte, prosimo, našim bralcem kaj več o tej novi obliki našega ljudskega sodstva.

Ustavni zakon o temeljnih družbenih in političnih ureditvah FLRJ in program Zveze komunistov FRLJ vključuje med družbeno-politične temelje socialistične demokracije v Jugoslaviji poleg delavskega samoupravljanja in samoupravljanja delovnega ljudstva v občini tudi najrazličnejše oblike družbenega samoupravljanja s pomočjo organov, v katerih sodelujejo zainteresirani državljani in organizacije. V tem smislu je torej družbeno samoupravljanje izraz suverenosti delovnega

ljudstva, ki naj samostojno in neodvisno odloča o vprašanjih z vseh področij. Med tovrstne oblike uvrščamo na področju pravosodstva poravnalne svete, saj dajejo možnost, da državljani in njihove organizacije urejajo medsebojna sporna vprašanja brez intervencije organov državnega aparata. Iz tega torej sledi, da je prvenstvena naloga poravnalnih svetov v izvensodnem reševanju sporov med državljani na podlagi prostovoljne poravnave prizadetih strank. Poravnalni sveti, ki so praviloma trilateralni in sestavljeni so iz voljenih in zaslednih volivcev ali na zaslednih ljudskih odborov, iz ljudi, ki v svoji okolici uživajo moralni in politični ugled, bodo s takimi vrtilinami, povezanimi z življenjskimi izkušnjami in modrostjo, pridobili zaupanje državljanov, da se bodo ti čim raje obračali na nje in bodo tako poravnalni sveti z uspehom izpolnjevali svojo družbeno nalogo. Menim, da bo uspešno posredovanje v znatni meri zavrla nepotrebno pravdarstvo, ki ima pogost vir v drobnolastiških, mejnih, stanovanjskih in podobnih sporih. In tako tudi ne bo moglo prezreti nadvse važne vzgojne naloge poravnalnih svetov pri odpravljanju ostankov individualistične in sebične miselnosti. Do sedaj sta bila najboljše oblikana zbora volivcev v Hinjah in v Žužemberku. M. S.

Dva poravnalna sveta za Suho krajino

Zbori volivcev v žužemberški občini, ki so se te dni pričeli, potekajo kar dobro. Na zborih obravnavajo polletno uresničitev družbenega plana, osnovne kmetijskega plana, elektrifikacija Lipja, Sela Hinje, gradnja nove šole na Selih in Hinjah, nadaljnjo elektrifikacijo področja Ajdovec, gradnja lokalnega vodovoda za Žužemberk, Stranško vas in Prapreče. Volivci volijo na teh zborih člane poravnalnih svetov: enega za hinskijsko področje, enega za ostale predele. Do sedaj sta bila najboljše oblikana zbora volivcev v Hinjah in v Žužemberku. M. S.

Prečna preseglja plan

Opekarna Prečna je z izdelavo opeke za letos že končala. Naredili so je preko 2 milijona kosov, plan pa so imeli 2 milijona. Problem za opekarno predstavlja delovna sila, ki gre raje v tekstilno in ostalo industrijo kot da bi opravljala »to umazano delo«. Vso opeko prodajo sproti. Opekarna si je uredila glinokop, premaknila pa so tudi nakladalno postajo.

Volitve novih odborov SZDL

Mandatna doba starih odborov SZDL je potekala. V teku so priprave za občne zbere SZDL, na katerih bodo člani SZDL predlagali in sprejeli kandidatsko listo za nove odbore. Na seji predsedstva občinskega odbora SZDL je bil sprejet sklep, da bodo volitve v novomeški občini končane do 20. decembra. Člani SZDL in ZK naj poskrbe, da bodo novi odbori pravilno izbrani.

V Novem mestu in bližnji okolici bodo člani SZDL na občnih zborih sprejeli kandidatsko listo. Tajne volitve pa bodo na nedeljo. V bolj oddaljenih krajih bodo volitve sami odločili, če bodo volitve javne ali tajne. Razen novih vodstev osnovnih organizacij bodo člani izvolili delegata za občinsko konferenco, ki bo v začetku januarja. Na občinski konferenci bodo izvolili delegata za 5. kongres SZDL.

Volitve novih odborov SZDL na občnih zborih sprejeli kandidatsko listo. Tajne volitve pa bodo na nedeljo. V bolj oddaljenih krajih bodo volitve sami odločili, če bodo volitve javne ali tajne. Razen novih vodstev osnovnih organizacij bodo člani izvolili delegata za občinsko konferenco, ki bo v začetku januarja. Na občinski konferenci bodo izvolili delegata za 5. kongres SZDL.

ganjajo na predlog oškodovanca na primer majhne tatvine na škodo zasebnega premoženja. V teh primerih stranka ne bo mogla sprožiti postopka pred rednim sodiščem, dokler se ne bo izkazala, da je ostal poravnalni poskus brezuspešen; c) postopek mora biti hitrejši in je praviloma ustmen; d) poravnalni svet lahko izvrši predhodne polzvedbe, si ogleda listine, zasliši priče in izvedence ali izvrši ogled; e) sklenjena poravnava se vpiše v zapisnik in ima to za posledico, da se glede zahtevka, ki je predmet poravnave, ne more sprožiti spor pred rednim sodiščem; f) v postopku pred poravnalnim svetom nosi vsaka stranka svoje stroške.

2. In ustanavljanje poravnalnih svetov v našem okraju?

V Sloveniji se je začela akcija za ustanavljanje poravnalnih svetov in pobudo predsednika Vrhovnega sodišča LRS, nadaljnjo spodbudo pa smo prenašali na teren predsednik okrožnih in okrajnih rednih sodišč. Na delovni konferenci (Nadaljevanje na 2. strani)

Nedelja bo tudi njihov praznik - dan vseh brigadirjev in brigadir, ki so gradili letošnja dva odseka avtomobilske ceste bratstva in enotnosti v Srbiji in Makedoniji. Tudi fantje in dekleta IX. novomeške MDB Alojza Kolmana-Maroka so ji dali košček svojih mladih src. Več o tem berite na 3. strani današnje številke, ki smo jo namenili mladim graditeljem socializma. Za 22. november, dan, ko bo avtomobilska cesta izročena prometu tudi v bratski republiki Srbiji, vsem brigadirjem in brigadirkam v okraju: krepak brigadirski hooruk!

Za razširjene pristojnosti samoupravljanja

Pred kratkim se je prvič sestala komisija za zdravstvo pri Okrajnem sindikalnem svetu v Novem mestu; izvolili so jo na okrajni konferenci sindikalnih podružnic zdravstvenih ustanov našega okraja. Med drugim so člani komisije razpravljali tudi o spremembah, ki jih na področju družbenega upravljanja v zdravstvenih ustanovah narekujejo potrebe in dosedanja razvoja delavskega upravljanja. Praksa kaže, da sedaj ni 5 do 11 članski upravni odbori, v katerih je iz kolektivnih ustanov le tretjina ali polovica članov upravnega odbora, vstevši predstojnika ustanove, ne morejo v celoti obvladati dela oziroma pri takem sistemu težnje celotnega kolektiva in njegov delež v upravljanju ne pridejo dovolj demokratično in v celoti do veljave. V strokovnem oziru pomaga upravnemu odboru tudi strokovni kolegij, katerega člani so šefi posameznih oddelkov ali drugih enot zdravstvene ustanove. Kolektiv kot celota, ki odgovarja za obsežno in odgovorno delo, si želi razširjene pristojnosti, večje sodelovanje in večjo odgovornost v upravljanju svoje ustanove. Dosedanja praksa, ko so ostali člani upravnega odbora imenovani v ta organ kot predstavniki družbenih organizacij in večjih kolektivov iz proizvodnje, naj bi se razširila oziroma spremenila. Kolektiv bolnišnice, ki ima na primer 325 nameščenecv in delavcev, se ne more vedno zadovoljiti s sklepi upravnega odbora, v katerem odločajo o njegovih problemih predstavniki drugih ustanov in organizacij, ki notranji sestavo, organizacijo in probleme bolnišnice ne poznajo dovolj dobro. Praksa kaže, da so življenjske potrebe prerasle dosedanj obseg dela upravnih odborov v takih ustanovah. Uslužbenci zdravstvenih ustanov menijo, da bi s poglobljenim samoupravljanjem v svojih ustanovah - seveda še vedno tudi s sodelovanjem predstavnikov in sodelavcev iz organizacij in proizvodnih kolektivov - lahko dosegli večje uspehe. Sedanji predpisi oziroma sestava upravnih odborov v takih ustanovah tega sicer ne dovoljuje; poiskati pa bo treba obliko, ki bo načela delavskega in družbenega samoupravljanja razširila oziroma oživila tudi v zdravstvenih ustanovah. Kakšen naj bi bil tak notranji organ upravljanja, o tem bodo razpravljali na okrajni konferenci zdravstvenih delavcev, ki bo v soboto dopolne v Novem mestu. Vsekakor bo težnje zdravstvenih delavcev iz ustanov treba podpreti.

Kulturna politika

naj postane sestavni del ekonomske politike

Naprosili smo predsednika Sveta za kulturo in prosveto pri OLO Novo mesto, naj nam pove, nekaj o delu, uspehih in načrtih, ki jih Svet za kulturo in prosveto obravnava. Predsednik Lado Smrekar nam je povedal tole:

Kakšne uspehe je doslej dosegel okrajni Svet za kulturo in prosveto?

Celotno delovanje sveta je preorientirano na nove organizacijske oblike, ki se v glavnem kažejo v individualnem in skupinskem posvetovanju, v izdelanem in utemeljenem dolgoročnem delovnem programu in v njegovi izvedbi. Ker je svet maloštevilčen in nestrokoven, se posvetujemo z uglednimi kulturnimi in javnimi delavci, ki nam pri delu znatno pomagajo. Osnovni cilj sveta za kulturo je, razgibati dolenski kulturni prostor, ga popleniti z novimi delovnimi oblikami, skratka, hočemo vzbuditi kulturno delavnost, ki bo imela kar največji krog sodelavcev in ki bo zajela kar največ ljudi našega okraja.

Med prve uspehe že lahko štejeimo ustanovitev spomeniško varstvene službe na Dolenjskem, ki deluje pri Dolenjskem

muzeju pod vodstvom profesorja Janka Jarca. Dalje smo omogočili potujoče razstave, ki obiščejo sleherni kraj našega okraja, če le ima za to ustrezne prostore. Doslej so krožile tri razstavne zbirke obletnic Komunistične partije Jugoslavije in SKOJ, ki so jih pripravili naši muzeji v Brežicah, Metliki in v Novem mestu. Vsi trije muzeji so zelo razgibani in bodo glavni čimtelji pri uresničevanju ideje potujočih razstav. Društvo slovenskih likovnih umetnikov že pripravlja razstavo slovenske grafike, ki bo v nekaj tednih šla na pot po Dolenjski, Belj krajini in Posavju. Komisijo za izbor je na našo prošnjo izbralo Društvo slovenskih likovnih umetnikov, povabljeni pa so bili vsi slovenski grafiki. Po končani razstavi

naj bi naša podjetja in ustanove dela odkupila, tako da bi ostala na našem območju in ga na ta način z likovnega stališča obogatila in poplenila. Tu moram opozoriti na pomembnost te razstave za naše šolske mlade, saj jim bo to prav gotovo v veliko spodbudo pri likovni in estetski vzgoji. Zato naj to razstavo vidi vsa šolska mladina našega okraja. Med uspehe sveta za kulturo sodi tudi ustanovitev Dolenjske založbe. To je samostojnega podjetja, ki bo izdajalo knjige z različnih področij, v prvi vrsti pa to, kar sodi v kulturni prostor našega okraja. Semkaj spadajo tudi knjižna dela za kritje potreb naših šol, ki še vedno tako zelo potrebujejo razne priročnike. Narekuje jih potreba v novih programih in novih oblikah šolskega reformnega gibanja. Več o tem je že povedal direktor založbe književnik Severin Šali. Prav tako je svet poskrbel za ustanovitev

inšpektorata, ki bo skrbel za rast in razvoj občinskih in ostalih knjižnic. Za inšpektorja je bil imenovan upravnik študijske knjižnice »Mirana Jarca« tovariša Bogo Komej.

(Nadaljevanje na 5. strani)

OBVESTILO O PRESELITVI

Obveščamo vse občinske organizacije Zveze borcev in družbene organizacije, da smo se preselili

v nove prostore na GLAVNI TRG ŠTEV. 3-1. Telefon 43

(Vhod iz Dilančeve ulice)

OKRAJNI ODBOR ZVEZE BORCEV NOVO MESTO

„Uspeh je izreden!“

Množične prijave v letošnji krvodajalski akciji

Najbolj se je postavila Orehoviča - je povedala predsednica RK Sentjerne, tovarišica Stembergerjeva. Prijavilo se je kar 115 ljudi, največ po zaslugi šolskega upravitelja Marjana Missona, ki je s pomočjo učiteljev pridobil toliko krvodajalcev.

V Sentjerneju je bilo 186 krvodajalcev. Zbrali so jih odbornice RK tovarišice Kraljeva, Stembergerjeva in Škerbčeva.

V Semiču so odvezli kar 138 krvodajalcev, skupaj 39 litrov krvi, v Črnomlju pa 107 krvodajalcev 32 litrov.

Izredno lep uspeh je bil v Metliki, kjer se je prijavilo kar 590 ljudi!

V občini Videm-Krško je bilo 378 prijaviteljev brez Kosta. njevice - kjer se je prijavilo 177 ljudi. O poteku akcije v ostalih krajih bomo še poročali.

Zdravnica, ki vodi ekipo Zavoda za transfuzijo krvi iz Ljubljane, je zelo pohvalila potek letošnje krvodajalske akcije v našem okraju. Po planu je bilo predvidenih 4000 odzvemov krvi. Plan bo brez težav izpolnjen in celo presežen. Tudi organizacija dela je letos mnogo boljše kot lani. Ekipe lahko v osmih urah odzame kri le 150

krvodajalcem. Vsekakor pred odzvom krvi temeljito rentgensko in interno pregledajo ter ugotovijo njegovo krvno skupino. Zaradi tega mora odzvem

potekati tako, da prihajajo krvodajalci v določeni časovni presledkih, najbolje je, na uro po 20 ljudi. Ekipe mora namreč stremeti za tem, da svoje strokovnjake čim bolj ekonomično zaposli, hkrati pa mora paziti na to, da krvodajalci ne čakajo. Včasih prav zato ekipe dela tudi 14 ur nepretrgoma. V njej je 11 ljudi s strokovnega področja in 4 s tehničnega. Kri po odzemu odnese v avtomobilnik, vsak večer pa jo sproti odpeljejo v Ljubljano v transfuzijski zavod. V nesprejemni obliki je takšna kri uporabna 14 dni, nato pa odzamejo iz steklenic nesedimentirani del, ki je uporaben še naprej kot krvna plazma.

VREME

ZA ČAS OD 20. DO 29. NOVEMBRA.

Se pred 20. novembrom se pričakuje vdor mrzlega zraka iz Rusije, s sneženjem.

Nato pretežno suho in mrzlo vreme. A okrog 24. novembra nekaj snežnih padavin. - V nadaljnjem poteku bo suho in kaže na otoplitev. Okrog 29. novembra ponovno močne ohladiče in več peč nekaj snežnih padavin.

Oporavnalnih svetih

(Nadaljevanje s 1. strani)
 predsednik sodišč, ki je bila postrežena temu vprašanju, smo mogli ugotoviti, da so nekateri okraj, oziroma občine dosegle že zanimive uspehe, saj so na primer, nekateri poravnalni sveti v Pomurju in na Stajerskem obravnavali že preko sto zadev in od teh kakih 80 odstotkov zadovoljivo rešili.

Zavedajoč se, da bodo poravnalni sveti učinkoviti pomočniki pri urejanju sporov in razbremenitvi rednih sodišč, smo tudi v novomeškem okraju pričeli z organiziranjem teh organov, seveda v najnižjem so delovanju s krajevnimi, oblastvenimi in političnimi predstavniki; večinoma so ti to akcije že od vsega začetka ugodno sprejeli in tudi podprli, ostalim redkim pa smo kaj kmalu prepričljivo odpravili neutemeljene pomisleke o morebitni učinkovitosti tega družbenega organa.

Zaenkrat je predvideno, da bi delovalo v novomeškem okraju 54 poravnalnih svetov, ki bodo po večini krajevno vezani na okolišne krajevne uradov. Tako smo predvideli v občini Brežice 8, (Arčiče, Brežice, Bizeljško, Cerklje, Dobova, Kapele, Pišce in Velika Dolina), v občini Črnomelj 6 (Črnomelj, Semič, Dragatuš, Adlešiči, Vinica in Stari trg), v občini Metlika 2 (Metlika in Gradac), v občini Novo mesto 12 (Straža, Dolenjske Toplice, Skocjan, Stopiče, Brunševci, Mirna peč, Sentjernej, Smarjeta, Otočec, Novo

mesto I in II), v občini Žužemberk 2 (Hinje in Žužemberk), v občini Sevnica 8 (Bučka, Loka, Blanca, Studence, Sevnica, Sentjanj, Tržišče, Zabukovje), v občini Videm-Krško 8 (Videm-Krško, levi in desni kraj, Zdolet, Veliki Trn, Raka, Kostanjevica, Podbočje in Leskovec), v občini Senovo 2 (Brestanica in Senovo), v občini Trebnje 7 (Mokronog, Sentfrupert, Veliki Gaber, Trebnje, Velika Loka, Dobrnici in Mirna). Do začetka tega meseca je bilo izvoljenih 23 poravnalnih svetov in to v občini Brežice in Novo mesto vsi, v Brestanici, v Leskovcu, na Bučki, na Raki, v Sevnici in v Senovem. V občini Črnomelj, Metlika, Trebnje in Žužemberk pa do sedaj še niso izvolili nobenega poravnalnega sveta, kar kaže le premajhno zanimanje za ta družbeni organ.

Od skupno 144 izvoljenih članov poravnalnih svetov je 128 moških in 16 žensk, po socialnem sestavu pa 13 delavcev, 42 uslužbencev, 70 kmetov, 6 obrtnikov, 2 upokojenca in 11 ostalih poklicev.

Praktično je že začelo delati 6 poravnalnih svetov, najaktivnejši je na Blazelskem in v Veliki Dolini. V brežički občini je tudi že imel tamkajšnji predsednik sodišča posebne instruktorske sestanke z vsemi člani. Po vrsti sporov je bilo največ sporov iz naslova odkodnina za poljsko škodo, mejnih sporov in družinskih sporov. Poravnalni sveti so v 75 odstotkih dosegli

poravnano. Prepričan sem, da bo uspeh mnogo večji, ko bodo začeli delati še ostali poravnalni sveti ter da bodo izpolnili svoje poslanstvo, zlasti tudi v okoliših, ki jih iz pravosodnih izkustev opredeljujemo kot pravdarske predele, tako na primer okrog Starega trga, Vinice, Gaberja in Sentjerneja.

3. Kaj pričakujete konkretno v svojem poklicnem delu od teh novih organov?

Postopek pred poravnalnimi svetovi ima poleg vsebinske prednosti družbeno politične narave tudi tehnične prednosti pred postopkom na sodiščih. Predvsem so poravnalni sveti ljudem bliže kot sodišča; to velja tudi za novomeški okraj, v katerem še ni zaključena mreža okrajnih sodišč. V primerjavi s predvojnimi stanjem je bilo namreč na tem področju 10 okrajnih sodišč, danes jih je le 6. Ze to pove, da nimajo vsi prebivalci ugodne povezave s sedežem sodišč in da bodo krajevno bližji in pristopnejši poravnalni sveti v hitrejši in tudi cenejši pravni pomoči; cenejšje ne le zaradi bližine, ampak tudi zaradi tega, ker odvetniki predvidoma pred poravnalnimi svetovi strank ne bodo mogli zastopati. Znano pa je, da pravni stroški močno narastejo, kjer sodelujejo plačani zastopniki.

Sodniki se nadejamo, da bodo poravnalni sveti v sorazmerno visokem odstotku razbremenili sodišča tistih pravnih drobnarij, na primer žalitve, obrekovanja, običajne lahke telesne poškodbe in manjše pravne spore, mejne spore, družinske prepire, ki nas močno zaposlujejo. Drobna delanja pomenjajo velik odstotek zadev, s katerimi se ukvarjajo sodišča. Tako so okrajna sodišča obravnavala v minulemu letu 2.274 kazenskih zadev in 3.207 pravnih zadev. Če vemo, da je od teh števil od 40 do 60 odstotkov takih zadev, o katerih bodi razpravljali poravnalni sveti in da je pričakovati vsaj dve tretjini poravnanih, takoj spoznamo tudi praktičen pomen poravnalnih svetov za sodišča. Četudi seveda to ne pomeni, da bodo sodišča sproščena vseh težav, ki jih danes tajejo, je vendarle treba poudariti, da bo uspešno delovanje poravnalnih svetov omogočilo sodiščem, da bodo še kvalitetneje in ekspeditivneje obravnavala pravno težje in družbeno pomembnejše zadeve

ke odloči, da bo priredil tiskovno konferenco to ni naveden dogodek. Že nekaj dni pred konferenco dajejo njegovi ministri obzirne namige v svet, da bi čim bolj vzbudili zanimanje javnosti in nudili tisku kost, da jo lahko gloda do velikega dogodka oziroma do takrat, ko bo spregovoril orakelj.

Znak redke tiskovne konference, ki jih prireja general de Gaulle, so v marsičem podobne delfijskemu oraklju ne toliko po zavistni odgovor, kolikor po avtoritativnem tonu odgovorov ali še boljše izjav, ker na neprijetna vprašanja general kratko malo ne odgovarja.

Vsekakor najpomembnejša novost z njegove tiskovne konference je bila ta, da bo predsednik sveta ministrov ZSSR Nikita Hruščev obiskal Francijo petnajstega marca prihodnje leto. Ker pa general želi imeti pred sestankom na najvišji ravni še eno konferenco zahodnih državnikov (prva bo 19. decembra letos v Parizu), je najbolj verjetno, da bo sestank na najvišji ravni (Eisenhower, Hruščev, Macmillan in de Gaulle) šele maja prihodnje leto. To pomeni, da je zmagala de Gaullova zahteva, naj bi bil vrhunski sestank šele prihodnje leto — na veliko jezo Britancev in neveljavo Američanov. Britanski tednik »Statesman« je zapisal, da je zahodno zavezništvo podobno konvoju, ki mora brzino plojbe uravnati po najpogostejši (in najbližje) ladiji. Francoski odgovor se seveda glasi, da Anglosaksonci nimajo monopola na sestanke s Hruščevim. Če sta se Macmillan in Eisenhower lahko sestala s sovjetskimi premierom pred sestankom na najvišji ravni, čemu se ne bi smel še de Gaulle. Britanci so se naposled je sprijaznili z odgoditvijo vrhunskih sestankov in uradno izjavili, da se strinjajo s francoskim sklepom.

prašanja medsebojno prepletena. V primeru Francije je marsikaj odvisno od Alžirije. V tem pogledu je de Gaullova tiskovna konferenca pomemben korak naprej. Znano je, da je predsednik francoske republike 16. septembra letos razglasil svoj načrt za rešitev alžirske krize, po katerem bodo — določeni čas po pomiritvi v Alžiriji — Alžirci lahko odločali na referendumu, ali se bodo odcepili od Francije, ali bodo vzpostavili avtonomijo, ali pa se bodo integrirali s Francijo. To pot je dopustil možnost, da bi pogajanja o premirju z zastopniki narodnosvobodilnega boja vključevala tudi politična vprašanja, ki zadevajo referendum. Voljan je tudi začetki tajna pogajanja, še zmerom pa vztra-

zvezo. Zanj so vse vzhodnoevropske države zaslužene po Sovjetski zvezi in, kar je še bolj nerazumljivo, Jugoslavijo prištevajo med tiste države, ki nimajo svoje politike in tako rekoč svoje neodvisnosti. Ta njegova izjava je vzbudila silno neprijeten vtis ne samo pri nas, ampak tudi v mednarodnih krogih, saj je vsemu svetu dobro znano, da vodi Jugoslavija popolnoma neodvisno ne samo zunanjo, ampak tudi notranjo politiko, in da je nasprotnica blokov in blokovskih razprtij. Poznejše sporočilo francoskega zunanjega ministrstva je sicer skušalo ta neprijetni vtis popraviti, toda javnost se kljub temu začudeno sprašuje, ali de Gaulle res ne ve, kakšen je položaj Jugoslavije v svetu.

DE GAULLE IZJAVLJA

Ja, da mora biti Pariz tisti kraj, kjer se bodo pogajali. Seveda jamči slej ko prej zastopnikom FLN svoboden odhod iz Pariza ne glede na rezultat pogajanj. De Gaulle je šel celo tako daleč, da je grajal alžirske kolone. »Veter zgodovine je obrnil novo stran — od njih je odvisno, da izpišejo novo stran v knjigi zgodovine.« »Hrepenenje po preteklosti« ne bo moglo zaustaviti »evolucije« v Afriki. Spremembe se bodo zgodile »mimo Francije, če se ta ne bo odvala. To so bile sleer pogumne besede, toda vprašanje je, če si jih bo de Gaulle upal uresničiti v sedanjih razmerah.

Toda predsednik francoske republike se ni mogel premagati, da ne bi zviška oplazil vzhodni blok oziroma Sovjetsko

Če povzamemo, vidimo, da se je de Gaulle posrečilo vsiliti zahodnim zaveznikom svojo politiko do sestanka na najvišji ravni, vsaj kar zadeva datum njegovega sklepanja. Ni dvoma, da skuša vplivati tudi na politično vsebino razgovorov na vrhu. V tem pogledu pa se bo moral nekoliko približati stališču Londona in Washingtona in nedavni obisk britanskega zunanjega ministra Selwyna Lloyda v Parizu pomeni poskus zboljšati hladne odnose, ki vladajo zdaj med Parizom in Londonom. Prav te dni se je mudil v Londonu zahodnonemški kancler Adenauer. Ker pa so odnosi med Bonnom in Londonom še mnogo slabši kot tisti med Londonom in Parizom, je dvomljivo, da je kaj prida dosegel.

Sam se je odločil za pitanje telet

Upravnik dvorske zadruge mi je povedal, da je Tone Urbančič iz Srednjega Lipovca prevzel od zadruge dve teleti, da ju bo pital. Sklenil sem, da bom pogledal, kako se je mladi gospodar lotil pitanja, ki se ga nekateri tako otepaajo. Ko

sem v sredo popoldne obiskal Toneta, sem ga našel doma, pripravljaj se drva. Prav rad me je spremlil v hlev in mi pokazala svoje tri negovančke. Enega, od domače krave, pita že peti mesec — sedaj tehta preko 220 kg; tudi mala dva sta prav lepa, čeprav ju šele komaj uvaja v pitanje.

Tone ima lepo urejen hlev in dobro negovano živino. Da je dober gospodar, vidiš tudi na njegovem gnojišču, kjer ima lepo zložen gnoj. Povedal mi je, da se je za pitanje sam odločil. Njegovi krmini obroki, ki si jih je sam sestavil, ki ustrežajo. Za pitanje ima pripravljeno primerno krmo.

Ko sem odšel od Toneta sem bil še bolj prepričan, da je neoporečno stališče nekaterih kmetovalcev do pitanja telet.

M. S.

Goljufivka je med nami

12. novembra je — 76-letna M. S. iz Novega mesta prijavila na novomeški postaji LM neznanu storilcu, katerega jo je dva dni prej ogledala za 700 dinarjev. Neznanka je namreč zatrjevala, da bo dobila pri novomeškem RK paket in plašč ter ju prinesla prevarantski. Na enak način je ogledovala še štiri dni, 3. B. iz Novega mesta za 400 din. Obema je dal za prejeti denar nečitljivo potrdilo. Na podoben način je skušala ogledovati še več državljanov.

Organi TNZ so ugotovili, da je goljufivka Ivanica Strnišček, rojena leta 1929 v Ljutomeru, izdajala pa se tudi za Marico Hrovat. Ivanica je zaradi prejšnjih dejanj, ki se niso skladala z zakonom, znanka organov javne varnosti, saj sta bila za njo, še preden je prišla v Novo mesto, razpisani dva tiralci. Ljudje, ne naslednje takim in podobnim goljufom! Noben neznanec vam ne bo prodal nič poceni, v to bodite prepričani. Pekačje pa se otkodi tak, ki bi radi živeli na tuji, tudi na vaš račun. S poštno priloženim denarjem raje poštno kupite kar potrebujete, ker vam bo le tako denar kaj zalegal!

sem v sredo popoldne obiskal Toneta, sem ga našel doma, pripravljaj se drva. Prav rad me je spremlil v hlev in mi pokazala svoje tri negovančke. Enega, od domače krave, pita že peti mesec — sedaj tehta preko 220 kg; tudi mala dva sta prav lepa, čeprav ju šele komaj uvaja v pitanje.

Tone ima lepo urejen hlev in dobro negovano živino. Da je dober gospodar, vidiš tudi na njegovem gnojišču, kjer ima lepo zložen gnoj. Povedal mi je, da se je za pitanje sam odločil. Njegovi krmini obroki, ki si jih je sam sestavil, ki ustrežajo. Za pitanje ima pripravljeno primerno krmo.

Ko sem odšel od Toneta sem bil še bolj prepričan, da je neoporečno stališče nekaterih kmetovalcev do pitanja telet.

M. S.

Uživam REDIN REDIN zato se redim!

Mešajte v hrano avkkrat ali trikrat na dan po eno žličko REDINA, uspeh bo presenetljiv!

Proizvajala Veledrogerija, Ljubljana, Mestni trg 22.

KZ Črešnjevec odgovarja

V 42. številki smo objavili dve notici o KZ Črešnjevec, ki sta imeli naslov »Zmešnjave okoli KZ Črešnjevec« in »Lepo sosedstvo«. Notica »Zmešnjave okoli KZ Črešnjevec« govori o tem, da je ta zadruga prodajala semensko pšenico po 45 din kg. namesto po 65, kakor je bila dogovorjena cena s KPZ Črnomelj in da je vprašanje, če je bila ta pšenica sploh semenska.

Rezka Pirš, uslužbenka KZ Črešnjevec, nam je pred kratkim odgovorila:

»V lanskem letu je naša zadruga obdelala 5 ha pustih njiv in jih zasejala s prizanim semenom nastopar. Zemljo je obdelala po navodilih strokovnjakov. Ko je leto spomladaj komisija ocenjevala, katera pšenica je semenska in katera ne, je Črešnjevske izpustila, ker baje zanjo ni vedela. Naša pšenica ni nič zaostajala za metliško. (S tem hoče verjetno povedati, da je bila metliška priznana za seme, njihova pa ne op. ur.) Iz tega pridelka smo res prodali nekaterim posameznikom za njihovo potrebo okoli 300 kg pšenice po lastni ceni. Ko so nam iz KPZ v Črnomlju povedali, da je to nepravilno, smo takoj prenehali.«

Tukaj nas še vedno moti beseda »potrošnja«. Ta pšenica za potrošnje je bila verjetno za setev, ker je drugače ne bi prodali samo

300 kg. Če pšenica ni bila priznana za semensko je ne bi smeli prodajati, kot seme, če je bila priznana, bi jo morali prodajati po dogovorjeni ceni.

In še o lepem sosedstvu.

KZ Črešnjevec ima odlično obdobje ob občini Črnomelj in okraju Novo mesto, da spadajo k njej vasi Gradnja, Sodnji vrh in Praproče, ki so bile včasih pod bivšo KZ Sirekjevce. Tukaj zadruga tudi odkupuje in sklada pogodbe. Kakor pravijo člani zadruge je prišla na teren KZ Semič odkupovalno samo les. Umetna gnojila se tudi niso strdila, zato jih nismo mogli drobiti in prodajati po 10 din kg.

Našim članom zadruge res veliko pomeni. Čeprav sem že 12 let v združenem sektorju takega sožitja se nisem videla. Ze 4 leta jlim je KZ organizirala zavarovanje živine letos pa se pričev in posevkov. Zadruga odkupi vse tržne presečke. Letos smo kljub slabi letini odkupili 25.000 kg krompirja, 35 tisoč kg namiznih jabolč, 12 tisoč kg pšenice, 130 prašev in ostale tržne presečke. Zdravilna zelišča nam prinašajo napredaj tudi iz semškega področja.

Kakor je videti, se je KZ Črešnjevec za nekatere navedbe upravičeno pritožila, nekaterih ne more pobiti, nekatera pa je pobila je delno. (N. pr. tisto, da imajo od-

Kako je z elektriko?

Zadnje čase je v vseh časopisih precej uredb, navodil, preklincev navodil in uredb, ter preklicev preklicev — vse to pa je zvezano z elektriko, količino porabe toka in cenami tako in koga bo elektrika v novem tresla?

V tem mesecu vas bo obiskal inkasnat »Elektro«, tisti, ki pobira denar za elektriko. Ta vam bo dal na posebej oblikovan obrazec napisano, koliko kilovatih ur lahko porabite v naslednjih dveh mesecih. Določene kilovate, ne ure boste plačali po 3 din, kar jih boste porabili več pa po 30 din ure. Če ne boste z elektriko varčevali, se vam lahko zgodi, da vam bo strela iz zepa precej denarja. Koliko elektrike pa lahko, vsak porabi, da ne bo tresla?

Ti, ki imaš samo eno sobo ali samo kuhinjo (temu se pravi učenju prva tarifa enota), plačaš razen elektrike še 75 din mesečnega prispevka, lahko porabiš na mesec 120 kilovatih ur. Te boš plašč po 3 din, ostale, kar jih boš porabil več, pa po 30 din.

Ti, ki imaš sobo in kuhinjo in plačaš 105 din mesečnega prispevka (75 din za kuhinjo in 30 din za sobo) lahko porabiš na mesec 180 kilovatih ur (120 za kuhinjo in 60 za sobo).

Ti, ki imaš kuhinjo in dve sobi in plačaš 135 din mesečnega prispevka (75 din za kuhinjo in za vsako sobo po 30 din), lahko porabiš na mesec 240 kilovatih ur (120 za kuhinjo in po 60 za vsako sobo). S tivar gre tako naprej, da za vsako sobo, za katero plačaš po 30 din mesečnega prispevka, porabiš lahko po 60 kilovatih ur.

Najbolj bo elektrika strela tiste, ki imajo električne štedilnice in pečice, ker te porabijo največ elektrike. Električna pečica porabi namreč 20 do 30 krat več kot močna 100 vatna žarnica. Radio porabi približno toliko toka kot običajna žarnica. Aparati z motorjem (sesalci za praš, pralni stroji, hladilniki itd.) porabijo sicer več električne energije, vendar se razmeroma malo, če motor ne teče ure in ure. Precej pa potrošijo razen električnih peči in štedilnikov še bojlerji. Za kuhanje na elektr. štedilnikih uporabljajte posode z ravnim dnom, ker v teh hitreje zavre — in ko zavre, izključite elektriko ali

pa vključite na manjšo porabo. Najmanj toka porabijo električni britviski aparati, približno eno kilovatio uro v sedmih letih.

Torej dragi državljan, če ne želite elektrike preveč drago plačevati, potem se držite navodil in varčujte, kjer se le da! Če se boste naučili štediti vam bo lažje tudi po novem letu, ko se bo cena električne energije povečala od 3 do 7 din za kilovatio uro.

Pa še nekaj za naše urade, podjetja in društva:

Poslovne in društvene prostoro se ne sme ogrevati z električnimi pečmi (radiatori, kaloriferji, infražarnicami in z drugimi električnimi pečmi). Konzumant dobi dovoljenje za uporabo teh od Elektroprodarske skupnosti, Ljubljana. Tako dovoljenja izdajajo samo tistim konzumantom, ki zaradi nevarnosti požara ne morejo ogrevati prostorov s pečmi na drva, premog ali drugačnimi. Takj prostori so kioski, prodajalne »Petrola«, kino kabine in drugi.

Kratke IZ RAZNIH STRANI

Indijski ministri pred sedmimi dnevi v Indiji poslala kitajskemu premieru Ču En Laju predloge za poravnavo obmejnega spora med obema državama. Po mnenju indijske vlade so Ču En Lajevi predlogi nesprejemljivi. Pripomnil je, da bodo vsak napad na himalajsko državo Butan imeli za napad na Indijo, isto velja za indijski protektorat Sikim.

Zahodnonemška socialnodemokratska stranka je sprejela svoj novi program, pet v svoji zgodovini. V programu se je odrekla več tradicionalnim načelom delavskega gibanja v Nemčiji. Namesto tega je sprejela načela tako imenovane »svobodnega tekmovanja« gospodarstva na osnovi za ekonomsko politiko.

Minila so tri leta, odkar se mudil na Slnaju ob egipčevsko-izraelski meji motorizirani odred JLA, ki je v sestavi varnostnih sil OZN v Egiptu.

Na kongresu degolistične unije za novo republiko so sprejeli resolucijo s katero podpirajo de Gaullovo in vladno politiko do Alžirije.

Skupina oficirjev pehotne šole v Omdurmanu v Sudanu je skušala strmoglaviti vlado generala Abuda. Utopniki, ki so jih po štirih urah polovili, so najprej zasedli radijsko postajo in minirali več mostov, ker pa druge voljaške enote upora niso podjele, je bil le-ta kmalu zavr.

V tem tednu nabiramo

- List robide (40 dinarjev), maline (40 dinarjev).
- Rastlino kopolnika s korenino (75 dinarjev), jeternika (150 dinarjev).
- Korenine beladone (140 dinarjev), arnike (350 dinarjev), blučca (160 dinarjev), regrata rumenega (125 dinarjev). Korenine blučca je treba razrezati kot gobe.
- Plodove češmna (120 dinarjev), črnega trna — opornice (50 dinarjev), šipka — čisti (50 dinarjev), šipek — luščine brez semena (180 dinarjev), glog — bel trn — medvedove hruške (50 dinarjev).
- Lužje češminovih korenin (320 dinarjev), češminovih palic (65 dinarjev).

Kmetijsko posestvo

Metlika

ima na zalogi

večjo količino sadnih sadek: jaboln, hruš in sliv. Sadeke so prvorazredne, sorte kvalitetne — cene ugodne. Interesenti pošljite naročila na naš naslov!

Obrtništvo novomeškega okraja

Prav gotovo je v našem okraju še nekaj podjetij, ki so delala in še delajo za izvoz. Prepričani smo, da bo v doglednem času zlasti potem, ko si bodo naša podjetja nabavila zadostno število strojev in druge opreme, število obrtnih podjetij, ki bodo delala za izvoz, zelo naraslo.

DOMAČA OBRT

Je panoga, katere dejavnost spada v seznam obrti podobne dejavnosti. Na Dolenjskem in Beli krajini je bila ta obrt nekoč močno razvita. Prav posebno je slovela dolenjska lončevina, belokranjsko platno in vezenina in suhokranjsko izdelovanje raznih predmetov iz ličja, slame, koruznice in podobnega materiala. Zadnja vojna je to obrt skoro popolnoma zatrla. Danes pa se kaže spet vedno večja potreba po tej obrti. Zatežena in iskana je postala zaradi značilnosti krajev, kjer se izdeluje, ker pravi te krajevne posebnosti, zlasti tujca, najbolj privlačijo. Ponekod v Sloveniji si je domača obrt že utrla pot na domači in inozemski trg. Skoda je le, da Dolenjska in Bela krajina v tem pogledu tako zaostajata, čeprav se nam ponujajo vsestranske možnosti. Naše kmečko prebivalstvo bi moglo s takim delom mnogo zaslužiti, zlasti v poznejšem in zimskem času. Tu in tam se ukvarjajo ljudje z izdelovanjem vrboletarskih predmetov, prave organizacije pa ni. Možnosti za opravljanje domače obrti je v novomeškem okraju veliko. Seveda manjka predvsem dobra organizacija. To sedaj poskuša okrajna obrtna zbornica. Zadaša si je nalogo, da poživlji vrboletarstvo v Mokronogu potekala bi najti možnost ponovne oživitve vezilstva v Beli krajini, zlasti v Adlešičih. Prav posebno pa potegniti iz dolgoletne zaspanosti šentjernejsko lončarstvo. Pri tej obrti ne gre več za

navadne lonce in skleda, marveč za tiste predmete, ki prihajajo že v ljudsko umetnost oziroma v umetno obrt (majolike, vaze, bokali, reliefi, otroške igračke in podobno). Tako blago ima na inozemskih trgih visoko ceno, pa tudi domači trg bi bilo treba z njim zaloziti, da bi se prepričali enkrat za vselej dostop raznemu ničrednemu kiču, ki preplavlja naše tržišče.

Možnosti razvoja domače obrti na Dolenjskem so velike. V lesni galanteriji bi se dalo s pridom razviti lesostrugarstvo z izdelovanjem raznih lesenih okrasnih predmetov iz naših zlatih lesov. Vse odpadni les naše lesne industrije je tako rekoč zavržen in se uporablja le še za kurjavo. Iz tega materiala bi bilo možno izdelati izstopno okrasnih predmetov za lastne potrebe in izvoz. Ena iskanih panog domače obrti je tudi izdelovanje Intarzij. Surovna baza je dobra, saj se Intarzijske izdelujejo iz odpadkov furnirja, cena na inozemskem trgu pa ni ravno najslabša.

Na Dolenjskem je na zelo nizki stopnji spominkarstvo, to je izdelovanje malih cenilnih predmetov, ki jih letoviščarji in turisti tako radi kupujejo. Tak spominkarstvo morajo imeti znatno prvo našega doprisa in naše bitnosti, narejeni morajo biti v lepi estetski obliki in v materialu, ki zahteva svojo izvedbo tudi v tehničnem pogledu.

meti niso pri nas niti najmanj na višini, ki jo zahtevata čas in naša obča kulturna raven. Manjka nam pobude, da bi zbrali in uredili naše ljudske vrednote in ugotovili, kje to bogastvo uporabiti. Sistematično je treba ugotoviti materiale in način obdelave, uporabo prvih naše narodne ornamentike posebej za les, posebej za lončevino, tkanine, vezene in t.d. Tega pa ne moremo zahtevati od preprostega proizvajalca, marveč more to delo opraviti le strokovno šolstvo, ki si mora seveda zgraditi trdne temelje v smislu sodobnih zahtev življenja. Ze ljudska in srednja šola bi morale imeti neposreden vpliv na razvoj domače obrti, še v večji meri pa na vzgojo najširših ljudskih plasti, ki bi znale ločiti pristno od nepristnega ter pravilno ceniti vrednosti ljudskega blaga. Zato bi morali sprejeti v učni načrt risanja in ročnih del vsaj del učnega gradiva, ki zadeva to nalogo.

Domača obrt se kot specialna vrsta obrtne dejavnosti razvija v povsem drugačnih pogojih kot redna obrt. Za naša obrtna zakonodajna sploh še ne opredeljuje domače obrti, zato se tako razvija tako rekoč na nezarejenem ravnanem položaju Razumijevje je, da pomnikanje pravnih predpisov njen razvoj ne le zavira, marveč celo preprečuje neno nastajanje ali oživljanje, čeprav so dane vse možnosti za razvoj te obrti. Med zelo važnimi činiitelji, ki vplivajo na razvoj te obrtne

Polde Cigler

Po naših trgovina se pojavljajo razni taki, precej dragi spominki, ki nimajo ničesar skupnega s krajem, kjer se prodajajo, niti nimajo umetniške vrednosti. Vendar pa grejo v denar, ker drugega nimamo. Z malo iznajdljivosti, fantazije in estetskega čuta bi se taki spominki izoblikovali lahko v najlepše predmete domače obrti.

Samo to pa še ne zadostuje. Če hočemo domačo obrt okrečiti, moramo dati ljudem tudi priložnost za izobraževanje. Da bi izdelki naše domače obrti postali resnično dobri in enaki tovrstnim izdelkom sosednjih držav, bi bilo nujno potrebno osnovati strokovno šolstvo, ki bi dalo izdelkom plemenitejšo zunanjo obliko ter jih usmerilo v sodnejše in čim mnogovrstnejše namene za izpolnitev nalog, ki jih današnje življenje glede na kulturne ravni, zahteva. Poudariti moramo, da je iskati početje vsakemu izdelku, ki ga štejemo v to ali ono stroko domače obrti, v stvarnih potrebah našega gospodarstva in gospodinjstva ter v težnji posameznikov, dati izdelku usrežno zunanjo obliko. Ker le take oblike vodijo do napredka in razvoja. Samo iskanje trgovske plat nas lahko zavede na stranpota. Zlasti moramo to omeniti pri igračkarstvu, spominkarstvu in lesni galanteriji. Ti pred-

dejavnosti, je seveda tudi odmera družbenih dajatev, ker pojem domače obrti še ni povsem razčiščen, tudi ni še tovrstne pravilne ureditve. Moral bi urediti tako, da bi bile družbene dajatev, predpisane domači obrti, vsaj v začetku čim nižje in seveda pavšalne izdečki te obrti, ki so bili spoznani kot dobri za izvoz, bi morali biti oproščeni vsakega prometnega davka. Občinski LO bi morali o tem resno razpravljati, šat pa vse preprosto gledajo v obrti le vlr dohodkov za kritje svojih proračunov.

KADRI V OBRTI

Eno zelo važnih vprašanj v obrti je vprašanje strokovnih kadrov. Danes je v novomeškem okraju v učenju 1338 vajencev, ki bodo prej ali slej postali pomočniki. Takoj ko opravi vajence pomočniški izpit, nastane vprašanje, ali bo obrt ali pa bo prešel v industrijo. Zakaži ta pojav? V industriji ima obrtni delavec sedaj mnogo boljše plačilne pogoje kot v obrti. Tam se lahko specializira na eno samo fazo dela, kar je vsekakor zanj bolj ugodno in manj odgovorno. V prejemkih pa ni velike bistvene razlike. Na vsak način bo v bodoče treba doseči, da bodo plače obrtnih delavcev /zabenežene s plačami industrijskih delavcev.

Zaradi večje izpolnitve morajo obrtni vajenci že v prvem in drugem letu opravljati vafenske izpite, ob koncu tretjega učnega leta pa opravljajo pomočniški izpit, če so z uspehom opravili končni izpit na vafenski šoli. Po štirih letih pomočniške delovne dobe lahko obrtni delavec že opravi mojstrski izpit, ki mu je potreben hodič za vodilno mesto v obrtu ali za izboljšanje plačilnih pogojev, privratniku pa za pridobitev obrtnega dovoljenja.

VRNILO SE JE STO PRIJATELJEV

»Mi imamo komandanta, volimo ga kao brata. Mi imamo komandira, zabušantom ne da mira...« je pela v četrtak, 12. novembra IX. novomeška mladinska delovna brigada Alojza Kolmana-Maroka, ki se je vrnila iz Rujiške reke, to je nekje med Paračinom in Nišem. Na avto cesti je bila 70 dni. Bila sedemkrat udarna in trikrat posebej pohvaljena.

V novomeški menzi, kjer so mladinci malicali, jih je dežurni prešel in raportiral:

— Tovariš komandant, na mestu je 64 mladincev!

— Torej so vsi, je sam zase zamrmral komandant brigade Tome Robar in se ozrl po mladincih za mizami. Dežurni, ki je stal pred komandantom, je pripomnil:

— Me ne boš zamenjal? Komu naj predam dežurni trak?

— Spravi ga v žep kot spomin na akcijo.

Med malico sva se pomenila s komandantom:

— Najtežje nam je bilo prve dni. Nekaterim je bila to prva akcija in v začetku skomano niso vedeli, s katere strani je treba prijeti lopato. Tudi z urejevanjem postelje je šlo v začetku težko, ker je bilo precej brigadirjev navajeno, da jim postelje postiljajo mame.

Na delu sta nas včasih mučila še vreme in blato. Toda šlo je, ker je moralo iti. Dali smo obljubo in avtocesta je morala biti do roka gotova. Tudi ob nedeljah smo delali, samo da smo izpolnili našo brigadirsko obljubo, da bo cesta gotova do 22. novembra. Avto cesta je sedaj zgrajena. Mladina dokončuje še zadnja dela ob trasi.

Najlepše nam je bilo ob dekadah, ko so proglaševali udarne brigade in ko smo bili vedno med udarnimi ali specialno pohvaljenimi. Najboljša v brigadi je bila prva četa, ki je presegala normo tudi za 400 do 500%. Delala je na asfaltni bazi. Tretja četa ni veliko zastajala za prvo, a je imela težje delo. — V brigadi je 37 udarnikov.

Med gradnjo avto ceste se je šest naših brigadirjev naučilo voziti motorno kolo, 7 traktor, 4 so napravili zidarski tečaj,

7 fotografski, elektrotehnični in elektrogospodinjski tečaj pa nista imela izpitov. Na višji traktorski tečaj je odšlo pet mladincev.

Pred odhodom brigadirjev na domove sta se od njih poslovila še komandant in predsednik OK LMS Slavko Dokl. Komandant je med ostalim dejal:

— Po 70 dneh skupnega dela se bomo poslovili. V naših srcih bo ostal lep spomin na vse, kar smo med gradnjo lepega doživeli. Ostal nam bo

Iz brigad — v poklice!

Avtomobilska cesta ni bila le najboljša šola tovarištvu in bratstva. Delo v brigadah je imelo tudi velik gospodarski pomen za številna gradbena podjetja. 1760 brigadirjev je bilo v zidarskih tečajih — vsi do zadnjega so dobili delo v podjetjih! Na 3000 fantov in deklet je končalo tečaje za kvalificirane kmet, delavce. Brigade so dale 6000 novih traktoristov; 918 mladih ljudi je opravilo izpite za poljedelske delavce, 390 je novih živinorejcev, nad 950 jih je obiskovalo sadjarske in vinogradniške tečaje, 11.000 jih zna zdaj voziti moped, 5.184 motocikel, nekateri pa so opravili tudi amaterski šoferjski tečaj. Skoraj 6000 brigadirjev je bilo v fotoamaterskih in radioamaterskih tečajih. Skupno je bilo do tega tedna nad 85 odstotkov vseh brigadirjev v različnih koristnih tečajih.

Brigade so bile prava šola na cesti. Šola za življenje!

spomin na našo cesto, na lepe trenutke. Težave pa bomo pozabili.

Slavko Dokl pa je med drugimi povedal:

— V vas bo ostalo notranje zadovoljstvo, da ste pomagali graditi avto cesto, da je tam ostal tudi vaš znoj. Gradili ste cesto, ka pa ji je bil glavni namen vzgajati vas in utrjevati bratstvo in enotnost. Na avto cesto vas je šlo 100, ki se niste poznali, vrnilo pa se je 100 prijateljev.

Brigadirji so o tem še malo zaplesali, nakar so se s težkimi srci poslovili in odšli na domove, na svoja delovna mesta. Naša mladina je skupno z vso jugoslovansko mladino pokazala, kaj zmore, dokazala je, da tudi ona nekaj predstavlja in da se da z bratstvom in enotnostjo veliko napraviti. Dokaz temu je nova avto cesta.

Brigadirji so o tem še malo zaplesali, nakar so se s težkimi srci poslovili in odšli na domove, na svoja delovna mesta. Naša mladina je skupno z vso jugoslovansko mladino pokazala, kaj zmore, dokazala je, da tudi ona nekaj predstavlja in da se da z bratstvom in enotnostjo veliko napraviti. Dokaz temu je nova avto cesta.

Brigadirji so o tem še malo zaplesali, nakar so se s težkimi srci poslovili in odšli na domove, na svoja delovna mesta. Naša mladina je skupno z vso jugoslovansko mladino pokazala, kaj zmore, dokazala je, da tudi ona nekaj predstavlja in da se da z bratstvom in enotnostjo veliko napraviti. Dokaz temu je nova avto cesta.

OBVESTILO

Okrajni komite LMS Novo mesto obvešča vse naročnike telefonov, da ima novo telefonsko številko 37. Na isto številko lahko dobite tudi Okrajno zvezo Partizan. OK LMS

Pogled na novo avtomobilsko cesto pri Deligradu v Srbiji, znanem kraju prvega srbskega upora: idili ovac na paši se bo v nedeljo pridružil hrup sodobnega prometa. Nova avtomobilska cesta je za republiko Srbijo in Makedonijo velika gospodarska pridobitev

3 BRIGADIRJI - 3 UDARNIKI

Trije brigadirji, ki so odšli z letošnjo zadnjo izmeno na avtomobilsko cesto, so nestrpno pričakovali zaključke konference. Na akcijo so odšli z željo, da postanejo udarniki, tega pa niso nikomur zaupali, ker so se bali, da bi se tovariši posmehovali, če ne bi uspeli. Svojo skrivnost so sčasoma le omenili, ko so se izkazali kot dobri brigadirji, tako da je marsikdo slutil, da imajo svoj skriti cilj. Mislili so si: v kolikor ne bi uspeli, ne bomo razočarani, ker bi to pomenilo, da se nismo še dovolj odlikovali in bo treba pri drugi akciji močnejše zavihati rokave.

Ze z naslovom smo bralcu povedali, da so trije brigadirji uspeli in se jim je izpolnila želja. Naj jih predstavimo!

MATU SUTLIC iz Crnomlja je povedal:

»Verjem mi, da sem šel na akcijo s strahom, kako se bom razumel z brigadirji, namreč težko govorim slovenski. Moj

strah je bil v brigadi neutemeljen. V brigadi nisem pomislil nikoli na svojo bojazn, vsi smo bili enaki, jezik ni delal med nami razlike. Iz brigade se bom spomnil dveh lepih trenutkov: ko sem prejel udarniško značko in pa diplomu, da sem z uspehom končal zidarski tečaj. Od tovarišev sem se poslovil z besedami: Drugo leto nasvidenje...«

MILENA VRLINIC iz Metlike ne bo nikoli pozabila prijetnih trenutkov, ki jih je doživela v brigadi. Milena je bolj redkobesedna. Vsa je bila objokana; marsikdo, ki se ni bil v brigadi, bi se vprašal zakaj? Težko je slovo od tovarišev in tovarišic, s katerimi je živela dva meseca. »Nikoli ne bom pozabila dobrih ljudi ob avtomobilski cesti, ki so nas vedno klicali naša deca«. Pred odhodom v brigado sem imela čisto drugačno sodbo kot jo imam sedaj. Akcija mi je koristila. Moja velika želja je, da bi se

gov kramp, kadar je pel. Verjem mi, udrihal je močno, da ga je bilo veselje gledati. Se več takih junakov pa bi gore premikali... so se šalili razigrani brigadirji.

Ko smo se poslovljali, so nam brigadirji rekli: »Na svidenje! Kjer koli bomo, se bomo imeli lepo kot letos

Brigadirji!

Okrajni komite LMS Novo mesto naproša vse brigadirje-udarnike, ki so se udeležili zvezne delovne akcije letos in še niso prejeli diplom za udarništvu, da se zgledajo na Okrajnem komiteju LMS Novo mesto, Jenkova ulica 1-II. OK LMS

»Nikad se nije bolje živelo...«

Cez tri dni bo jugoslovanska mladina podarila domovini 110 kilometrov svega asfaltnega in cementnega traku, ki bo omogočil še hitrejši napredek in še čvrstejšo vez med jugoslovanskimi narodi.

Malo srbsko mestoce Ražanj je precej pridobilo, odkar v neposredni bližini gradijo avtomobilsko cesto Paračin—Niš. Mladi ljudje v mestu vedo, da jim bo cesta odprla vrata v svet in da bodo z njo ogromno pridobili v gospodarskem in kulturnem pogledu. Zavedajo se tega, so njihovi obrazi veseli. Za ražanjško mladino je značilna živahnost, ki je skupaj z njo razbala tudi vse mestoce, odkar v bližini domuje mladinke delovne brigade.

Med Ražanjčani so tudi pesimisti, ki pa so na srečo v manjšini. V mahjni brivnici se je razvil pomenek o vsem mogočem, tudi o avtomobilski cesti.

»Z avtomobilske ceste boste ogromno pridobili,« sem dejal v razgovoru.

»Kje pa, izgubili bomo še to, kar sedaj imamo!« me je brivč zavrnil.

Potolažil sem ga, češ da so na Dolenjskem ljudje govorili, da jim avtomobilska cesta ne bo prinesla koristi, sedaj pa bo drugačno mišljenje. Seveda nisem pozabil povedati, da je sedaj predvsem od njih, Ražanjčanov, odvisno, kako si bodo uredili »estece in življenje v njem, da bo zanimivo in privlačno za turiste.

»Avtomobilska cesta vam bo odprla vrata v svet, na vas pa je, da jo čimbolj izkoristite sebi v prid,« sem zaključil razgovor.

Ce so brivec in njemu podobni pesimisti, pa to ne velja za večino Ražanjčanov, ki imajo drugačno mnenje o avtomobilski cesti. Na dvorišču velike kmetije v Deligradu, vasi, znani iz prve srbske vstaje, sem se pogovarjal s kmetom, ki je pasel svinje.

»Pomenek sva začela z vprašanjem, kakšno je življenje danes in kako je bilo včasih.

»Znate deco, nikad se nije

bolje živelo kao danas; novo vreme donelo nam je mnogo dobrogale je pravil.« Pogledje, pred dvema letoma smo ljubili elektriko, imamo stroje, veliko svinj in koruze, ki nam jo je lami »gurala« kmetijska zadruha. Sedaj smo ji za to hvaležni. Hibridna koruza je obrodila kakor prej nikoli nobena. Vedno jo bomo sejali. O avtomobilski cesti mislimo da nam bo prinesla napred. Sedaj objubljam, da bodo v Deligradu zgradili postajo, s katere bo možno odpremljanje kmetijskih pridel'ov. Teh pa kakor vidite, ni malo.

Sprevodnik avtobusa, s katerim sem se peljal v Niš, mi je na postavljeno vprašanje odgovoril:

»Ali vidite, kakšna je stara cesta? Ne ustreza ne domačemu ne mednarodnemu prometu. Koliko gum porabimo zaradi slabih cest. Vožnja je sedaj neudobna in nevarna. S hitrostjo 30 kilometrov na uro se ne pride daleč. Komaj čakamo, ko bo stekla nova avtomobilska cesta. To bo za nas velik trenutek.«

Avtomobilska cesta »Bratstva in enotnosti« je najboljša oblikovalka novih ljudi. Brigadir iz dobojske brigade je pisal materi:

»Draga mati! Pišem ti prvo pismo z lastno roko. Naučila me je avtomobilska cesta. — Mnogo ji dolgujem...«

Na tisoče brigadirjev obiskuje razne tečaje, na katerih pridobivajo osnovno za kvalifikacijo. Mnogim fantom in dekletom je šele cesta pokazala perspektivo. Tu so se naučili živeti. Tu so spoznali, da so jim odprta vrata v aktivno družbeno življenje. Razen tega, da bo cesta dala več sto traktoristov, šoferjev, zidarjev, mladinskih aktivistov, je med mladino še bolj poglabila bratstvo in enotnost, to največjo pridobitev naše revolucije.

Clovek, ki obšče mladinsko naselje in preživi v njem vsaj nekaj ur, takoj odkrije prijetno tovariško vzdušje, ki prevaja mlade graditelje avtomobilske ceste. Vsega prevzame brigadirska prešernost.

S. Dokl

Dve zgodbi

Na konferenci dobojske mladinske brigade so ga kritizirali. Drug za drugim so vstajali brigadirji in razkrivali njegove napake. On pa je gledal v tla. Bal se je srečati z njihovimi pogledi. Sicer pa je vse poznal po glasu. Spira, ki mu je očital, da se je zadnjič bahal zaradi deklet. Hasana, ki ga je kritiziral, češ da je nediscipliniran, netovariški in razburljiv. In druge. Čutil je, da govorijo resnico.

Zvečer je zamišljeno sedel na klopi pred barako. Tovarišem, ki so ga ogovarjali, ni odgovoril. Hotel je biti sam. V mislih je obcnvil konferenco od prvih besed, ki so načele njegovo zadevo, pa do zaključne besede komandanta. Ničesar ni izpustil. V mislih je naredil obračun sam s seboj. Nato se je s trdnim sklepom, da se bo popravil, odpravil spat.

Naslednje jutro na trasi je rekel komandirju:

»Polni bom tri samokolnice! Brigadirji so na moč hiteli z odvažanjem zemlje, toda kopača in polnilca hkrati niso mogli dohietiti. Vedno znova jih je moral spodbujati, da naj pohitijo. Vozači pa so to komaj zrogli. Prišla sta na pomo?« še dva, pa jim je bil kopač še vedno kos.

Zvečer je brigadna sekretarka prečitala pred zborom brigade:

»Danes je bil najboljši brigadir Hasanica Omer, zato bo spuščal in dvigal zastavo...«

Hasanica je s tresočo se roko vtekel za vrvice. Po licih so mu polzele solze. Brigadirji jih niso prezrli. Hasanico so imeli vedno radi, tisti večer pa jim je postal še bližji.

Dobojska brigada je delala dopolne Delovni pogoji so bili tokrat težji kot drugokrat. Komaj so dosegli normo, čeravno so jutraj šli na delovišče s trdno odločitvijo, da jo bodo presegli. Doma so ot ljubili, da bodo vsako dekada proglašeni za udarno brigado, toda če bo šlo tako naprej, bo ostalo samo pri obljubi. Kaj storiti?

Po kosilu je komandant sklical sestanek komunistov. Njim je prepusil odločitev, ali bo to dekadno brigada brez udarništa ali pa bo nekaj ukrenila.

»Moramo biti udarni!« so sklenili komunisti. »Gremo nazaj na traso!«

»Ali naj gre vsa brigada?« je nekdo vprašal.

»Ne, samo komunisti,« je odvrnil komandant. »Ostali brigadirji naj ostanejo doma, da ne bodo zamudili pouka v tečajih.«

Ko so komunisti s pesmijo zapuščali naselje, je prihitela za njimi skupina brigadirjev

»Zakaj pa nas ne vzamete s seboj?« so očitačoče vprašali. Na trasi so ostali do sedmih zvečer.

Dekleta naše zadnje letošnje okrajne mladinske delovne brigade na cesti: pridno so bile da le kaj in sedemkratno udarništvu v brigadi je v nemali meri tudi delež njihove prizadevnosti

Prisedel sem k šoferju v kabini. Pritisnil je na plin, da je avto kar poskakoval na kotanjasti cesti.

»Morda bom prispel še pravi čas. Preden se bo pričela tekma Jugoslavija—Madžarska bodo igrali še himni in izmenjali šopke rož. Boš tudi ti poslušal prenos?«

Odkimal sem. Tokrat me tekma ni zanimala. Mojo radovednost je vzbujala pokrajina, ki je svigala mimo. Najprej Morava, v tem letnem času na pogled nič lepa. Potem valovit svet, ki sem mu takoj našel primeru z raško okolico. Zdrveli smo skozi Praskovce, kilometre dolgo vas. Stene hiš so bile ozaljšane s sušočo se rdečo papirko. Ob cesti so se dvigali visoki plitovci, ob njih jagnjedi, bela topola in akacija. Srečali smo gručo deklet. Sofer jim je nagajivo pomahal v pozdrav. Dekleta so se zahihitala.

Nenadoma je kamion zmanjšal hitrost. Pred nami je vozil tovornjak z bosensko registrsko tablico. Najbrž ni slišal našega hupanja, drugače bi nam gotovo dovolil prehitavanje. Naposled pa smo le svignili mimo.

Sofer je zažugal s pestjo:

»To je sobotaža. Oviras nas, da ne bi mogli zgraditi ceste do roka...« In kamion je spet zdvijal naprej, da ljubitelji nogometa ne bi zamudili prenosa.

Spet koruzna polja. Tu pa tam tudi rjavkasto grmičevje. Sele pozneje sem odkril, da so to vinogradi. Ponekod se niso bili potrgali grozdja, dotikajočega se črne smolice ali rumene gročevice, kakor

BEŽNA SREČANJA

pravijo domačini plodni obmoravski zemlji.

Prispeli smo v naselje »Ivo Lola Ribar« v Rujiški reki. Zagledal sem ga že od daleč: mične barake med drevesi, z belim peskom posute stecice, cvetlične grede. Ko pa sem spodaj pod taboriščem odkril sivi trak avtomobilske ceste, preko katere je baka ravno gnala trop ovac, sem bil kot začaran. Kar naprej bi bil občudoval čare moravske doline.

Pred barako, okrog katere je bilo največ gredic in cvetja, so stale prikupne brigadirke. Pozdravili smo se. Povedale so mi, da so iz sosednjega naselja, samo da so prišle na obisk k novomeški brigadi. Zal so šele tu ugotovile, da so brigadirji odšli na traso. Tudi prikupnost nedeljskega počitka ni mogla preprečiti brigadi, da ne bi odšla na delo.

Radevolje sem sprejel vabilo, da obiščem sosednjo brigado, v kateri je tudi 20 brigadirjev iz novomeškega okraja. Pridružil sem se kar dekletom in po trasi odšel v naselje »Hristjana Karpoša«, nedaleč od Ražnja. Med potjo so mi brigadirke pripovedovale o življenju na avtomobilski cesti.

no se je zasmejala in pokazala bele zobe.

»Včasih kar ne morem verjeti,« je nadaljevala, »da sem tako daleč od doma. Mami sem zadnjič pisala v pismu, da se bom izgubila v Srbiji, in da me ne bo več v Slovenijo...« Spet se je nagajivo zasmejala. »Saj ni bilo tako hudo,« me je potolajžila, »češ čas sem ji spet pisala, da naj pisma ne jemlje resno...«

»V brigadi sem našla veliko prijateljev,« je pravila Elica Brulc iz Smolenje vasi pri Novem mestu. »Do vseh čutim enako. Vse imam rada.«

Irma me je dregnila s kometcem »No, povej,« se je obrnila k Elici, »če se te srbski fantje kaj bojiijo?«

»Bojijo?« sem se začudil.

»Kadar me kateri preveč lepo pogleda,« je Elica našobila ustnice, »ga samo grdo pogledam, pa je vse dobro. Zaradi tega mi pravijo, kadar grem mimo fantov: »Glejte jo, to pa je tista ta huda...« Seveda imam tudi njih rada, toda nobenega ne bolj ne manj...«

»Tako rada bi počakala otvoritev ceste,« je izrazila željo Irma Santavec iz Pečarovec v murskosobotskem okraju, ki je nerazdružljiva prijateljica Novomeščank. »Če bi se še katera odločila, ne bi nič pomisljajla.«

»Jaz bom tudi ostala,« se je ponudila Anica. Nato se je obrnila k Elici, rekoč: »Kaj pa ti, boš tudi ostala?«

»Ne, tu je preveč mrzlo...«

»Uh,« sta ponagajali Anica in Irma, »kar pojdi domov, če te zebel!«

Vsi, z Elico vred, smo se zasmejali. Vtem smo se približali mladinskemu naselju na položnem hribčku, ob robu gozdička. Barake so bile lepo poslikane, kakor da bi v naselju prebivali sami umetniki. Nekje sem zagledal gradbišče, ki je čakalo bodoče zidarje, da bodo naslednji dan spet nadaljevali z učenjem. Razen tega pa je v naselju, kakor nam je pravil namestnik komandanta I slovenske brigade Stefan Vlah, še kopača drugih tečajev: avtomoto, foto, traktorski, elektrogospodinjski, kuharski, kinooperaterski in drugi.

Zal sem moral obisk prehitro končati. V dolino je že legel mrak, ko sem hitel nazaj v naselje »Ivo Lola Ribar«, kjer so me novomeški brigadirji že nestrpno pričakovali. Med potjo sem srečeval domačince, ki so se vračali s polja. V tem jesenskem času je bilo treba izkoristiti tudi nedelje, da bi o pravem času pospravili bogate pridelke.

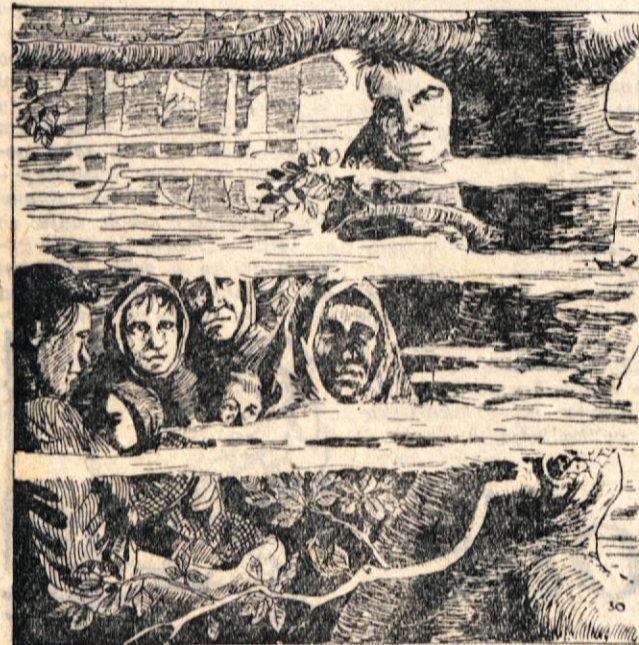
fr.

NEPOKORJENI BREGOVI

PIŠE: Milan Bašković RIŠE: Mire Cetin

29. Poklical je ženo in Jožeta. »Hitro v gozd za skale — tam bo varno! Sam pa je stekel v hlev, hitro odvezal živino in jo spustil na plano. Vmes pa je treskalo okrog voglov, da ga je kar metalo. Ko je še sam skočil v gozd, se je s treskom razletel svinjak, v katerega je prav takrat udarila granata.

30. Niže v vasi je izbruhnil požar. Mohor je sosedom, ki so brezglavo tekali po gozdu, klical naj se skrijejo za skale, kjer jim granate niso mogle do živga. Res se je tam kmalu gnetlo vsaj pol vasi. Ženske z otroki so se stiskale k možem, tarnale in jokale. Dim se je valil iz vasi v gozd in solzil oči.

31. Vse dopoldne so še padale granate, vendar je obstreljevanje do poldneva že skoraj povsem ponehalo. Ko so pregnali strah, so se moške počasi podali v vas. Udušili so požar, ki je medtem že upepelil dve domačiji in načel tretjo. Pobrali so ranjence iz dveh, treh porušenih hiš. Tudi Mohor se je vrnil domov.

32. Noč po obstreljevanju je bila čudno mirna. Ozračje je bilo še vedno smrdljivo od zgorlega smodnika in pogorišč. Mohor dolgo ni zaspal. Šele proti jutru mu je sen zatisnil trudne oči. Pa ni dolgo spal, ko je ob prvem svitu zaropotalo po oknu. »Jaz sem, Miha... odprite!«

ODBORNIKI NE SMEJO POPUŠČATI

ker škoduje počasen razvoj gospodarstva predvsem njim in volivcem, ki so jim izkazali svoje zaupanje — Zapiski s seje obeh zborov ObLO Žužemberk

V petek, 6. novembra, je bila seja ObLO za občino Žužemberk. Razpravljali so o polletni uresničitvi družbenega plana v občini, sprejeli so osnove kmetijskega plana ter sklep o postavitvi dveh poravnalnih svetov. Ustanovljena je bila Veterinarska postaja s sedežem v Žužemberku, Ljudska univerza in Knjigovodski center. Med drugim so bile imenovane komisije za kadre za uslužbena vprašanja, za obnovitvene kredite, za upravnika KZ Hinje Franc Sporar in Alojz Kozole za upravnika Mesarije Žužemberk. Seje se je udeležil tudi predsednik OLO in zvezni ljudski poslanec Niko Belopavlič.

Iz obravnave in poročil o uresničitvi družbenega plana občine je bilo razvidno, da so v prvem polletju vse gospodarske panoge dosegle in presegle 50% predvidevanj, razen kmetijstva, kjer bo zaradi nedovršene proizvodnje nastopila realizacija šele v drugem polletju. Po sedanjih ocenah, ki izhajajo iz uspehov v prvi polovici leta, bo količinski in vrednostni obseg proizvodnje, predviden z družbenim planom, ob koncu leta presežen v vseh panogah gospodarstva razen v kmetijstvu zaradi krompirjeve letine, v sadjarstvu in vinogradništvu. Ocena predvideva, da bo količinski obseg kmetijskega plana dosežen z 98%. V Suhi krajini, kjer je kmetijstvo glavna gospodarska panoga in 85% vseh prebivalcev dela v kmetijstvu, bo plan za leto 1959 dosežen z 99%. Kmetijsko poročilo tudi navaja, da v letošnjem letu ni bilo razširjeno pogodbeno sodelovanje do take mere kot je predvideval plan, zato je izpad v proizvodnji tudi posledica počasnega razvoja pogodbenega sodelovanja v kmetijstvu. Zelo

■ V Srbskih Moravicah so pričeli graditi novo tovarno iverstih plošč. Graditev bo stala okoli 800 milijonov dinarjev, predvidevajo pa, da bo tovarna pričela obratovati konec leta 1960. Stroji so naročili iz Zahodne Nemčije in bodo dobavljani do konca letošnjega leta. Proizvodnja bo znašala 800 ton iverstih plošč na leto in 100 tisoč vrat iz iverstih plošč. Bruto produkt tovarne bo znašal 449 milijonov dinarjev, v njej pa bo zaposlenih 180 delavcev.

■ Industrijska proizvodnja v Makedoniji se je v zadnjih devetih mesecih dvignila za 10,8%, glede na isto razdobje lani. Največje povečanje so dosegli črna metalurgija, kovinska industrija, kemična industrija, elektroindustrija, usnjarska industrija, barvasta metalurgija, industrija gradbenega materiala, tekstilna industrija itd.

Po podatkih okrajnega zavoda za statistiko smo v novomeških občini v prvem polletju letos v gostiščih spili 313.117 litrov alkoholičnih pijač, za kar smo porabili 68 milijonov 961 tisoč dinarjev, v prvem polletju lani pa 273.462 litrov ali za 57 milijonov 867 tisoč dinarjev; brezalkoholičnih pijač 100.203 litrov ali za 8 milijonov 861 tisoč dinarjev, napram prvemu polletju lanskega leta, ko smo jih spili 71.087 litrov ali za 6 milijonov 21 tisoč dinarjev. Opaziti je porast porabe alkoholičnih pijač razen žganja, ki smo ga spili nekaj manj kot tisoč litrov manj v primerjavi z lanskim prvim polletjem. Najbolj je počela potrošnja vina. Pri brezalkoholičnih pijačah je opaziti občuten porast potrošnje sifona in kisle vode, najmanj pa je narasla prodaja sadnih sokov. To ni čudno, saj so jih imela naša gostišča le redkokdaj na zalogi. Večkrat je bilo videti, da je kakšen gost (predvsem inozemec) zahteval sadni sok, ki pa ga ni dobil, ker ga gostišča niso imela.

Komunisti - gojenci SKŠ na Grnu

V sredo, 11. novembra, je bil ustanovni sestanek ZK gojencev Srednje kmetijske šole Grm pri Novem mestu. Na tej šoli je izmed 94 slušateljev kar 45 članov Zveze komunistov. Sestanek je začel in pozdravil prisotne sekretar obč. komiteja Miro Thorževski, o bodočih nalogah novoustanovljene organizacije pa je govoril ravnatelj šole in član sekretariata občinskega komiteja ZK ing. Milan Bračička. Po referatu je bila živahna razprava. Ob zaključku so sprejeli več sklepov o bodočih nalogah. Izvolili so dva sekretarja oddelkov in 7-članski sekretariat osnovne organizacije ZK. Po referatu je bila živahna razprava. Ob zaključku so sprejeli več sklepov o bodočih nalogah. Izvolili so dva sekretarja oddelkov in 7-članski sekretariat osnovne organizacije ZK. AL.

malo je bilo storjenega za izboljšanje krmne baze, sklepanje pogodb za pitanje živine pa je ob koncu septembra doseglo le 17% letnih predvidevanj. Sklepanje pogodb za kmete ni bilo privlačno, ker kmetijske zadruge niso uveljavile premij za živino. Osnove plana za leto 1960 predvidevajo povečanje kmetijske proizvodnje za 19%. V planu za leto 1960 so predvideni predvsem ukrepi za izboljšanje krmne baze kakovostnega in količinskega pridelka krmne. Vsi ukrepi za izboljšanje kmetijske proizvodnje so nadrobno obdelani, najvažnejše pa je to, da predvidevamo učinkovitejšo strokovno pomoč na terenu, zlasti pri pitanju živine. Plan predvideva tudi povečano pogodbeno sodelovanje za poljedelstvo, travništvo in živinorejo.

Po obeh poročilih se je razvila živahna razprava, v katero je posegel tudi tovariš Belopavlič, ki je povedal, da je

Kakšne načrte ste sprejeli za naprej? Aktiv, ki šteje sedaj 35 mladincev (od teh smo jih 11 sprejeli iz zadnjih volitev), je sprejel vrsto nalog. Upamo, da jih bomo s pomočjo vseh nas, s pomočjo občinskega komiteja, LMS Novo mesto

in tovarišice Eve Gosakove lahko uresničili. Kakšne so te naloge? Organiziral bomo tiska predavanja, ki jih bodo predlagali sami mladinci. Želimo pa, da bi bila je kmetijstva, gospodarstva in tehnike. Pripravljamo se še na pravo dnevno republiko, razen tega pa bomo pričeli študirati dramo s sodobno tematiko. Mislim, da smo enodnevnik že prežvel, saj bo to že četrti izpizoritev. S prostovoljnimi delom bomo pomagali pri ureditvi sotskega igrišča, ki bo tudi nam prav prišlo; pri gasilskem domu, ki ga bodo verjetno razširili, hočemo prav tako sodelovati, ker imamo sezaj tu prostor.

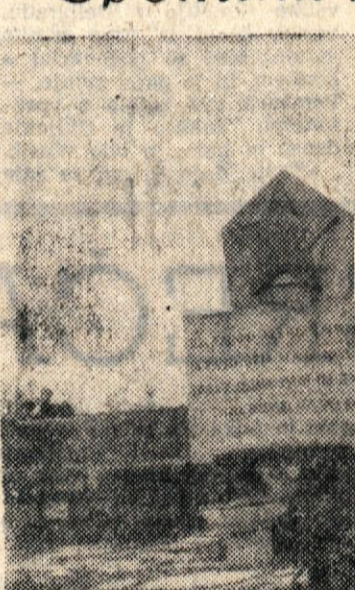
Kaj si mladina najbolj želi? Za mladino na vasi je zanimivo vse ono, kar je novo. Za nas so

NA KRATKO O ŠOFERJIH IN AVTOMEHANIKAH

Novomeška podružnica Združenja šoferjev in avtomehanihov bo imela v decembru občni zbor. V Novem mestu je bil letos zaključen tečaj za naziv kvalificiran in visokokvalificiran šofer v prometni stroki. Končalo ga je 20 tečajnikov. Letos 11. julija so razvili tudi društveni praper. Na občnem zboru bodo razpravljali o novem pravilniku za voznike motornih vozil. Odbor pripravlja o tem tudi predavanja, ki bo pred občnim zborom. Letos je združenje nabavilo prave strokovnih knjig in pripomočkov ter prezezan motor avtomobila. Podružnica se bori za prostore in za postavitve strokov-

il 562-krat, nasproti lanskemu prvemu polletju, ko jih je prenočevalo 293, se pravi več kot letos, a je 307-krat. Omeniti je treba, da bi bilo nočitev še več, če bi imela naša gostinska podjetja več ležišč in seveda tudi sob.

Spominu vseh žrtev

Prvega novembra smo odkrili v Podbočju na pokopališču grobišče vsem žrtvam, ki so pokopane na tem pokopališču. Spominska plošča pa velja tudi tistim, ki so pokopani neznanu kje po vsej slovenski domovini.

Načrt za grobišče je napravil gradbenik Anton Žigante, uslužbenec ObLO Videm-Krško. Veliko je 6 X 7 m in je razdeljeno v dva dela; vsak del je ograjen z betonskim robnikom. Vmes so posajene cvetlice in leptični grmovci. Pročelje grobišča tvorijo trije zidani podstavci, na njih pa vaza za cvetlice iz umetnega kamna. Na srednjem je plošča z napisom: TI, KI ZDAJ MIMO GREŠ, POSTOJ IN POMNI: TA TLA SO SVETA, KER JIH NAŠA KRI POJILA JE. OSTANI ZVEST TEJ ZEMLJI, ČE TREBA BRANI JO, KOT SMO JO MI!

Na vrhu plošče je peterokraka zvezda. Grobišče je umetniško lepo izdelano. Sredstva za spomenik je dal na razpolago ObLO Videm-Krško, nekaj pa so prispevali z materialom in prostovoljnimi delom tudi prebivalci.

Odkritja spominske plošče in grobišča so se udeležili predsednik ObLO Videm-Krško Stane Nunčič, sekretar okrajnega odbora ZB Novo mesto Martin Pavlin, predsednik obč. odbora ZB Videm-Krško Lojze Colarič, delegacija iz Kostanjevice in več sto domačinov, med njimi seveda vsi svoji padli. J. S.

metovanje v Suhi krajini ekstenzivno, da je zaradi počasnega napredka Suha krajina ostala za drugim predel, kar je treba vsaj deloma nadoknaditi. Priporočili je odbornikom naj si ogledajo, kako delajo drugje po Sloveniji in Jugoslaviji. Posebej je našel bodoči razvoj gospodarstva pri nas in nakazal potrebe sodelovanja med kmetom in zadrugo, ob zaključku pa dejal:

»Odborniki ne smejo popuščati in se podvreči počasnemu razvoju, temveč se morajo nenehno boriti za hitrejši razvoj gospodarstva.«

Nadaljnja razprava je pokazala, da se nekateri odborniki živo zanimajo za doseg boljše proizvodnje v kmetijstvu. Glavna razprava se je odvijala okoli živinoreje in izboljšanja krmne baze.

»Živinoreja ne bo napredovala, dokler se ne bo izboljšala krmna baza. Košeniče dajajo premalo sena in kmetovalci pri tako nizkih pridelkih zapravljajo

delovno silo, zato je potrebno začeti z gnojenjem košenice, je med drugim dejal Anton Blatnik iz Zafare. »Prepričan sem, da mora kmet najprej zgraditi gnojnično jamo in gnojlišče, šele nato hišo,« je povedal Jože Muhvič iz Ratja, ki je tudi sam tako napravil, saj je znan daleč naokrog kot dober kmetovalec in živinorejec. Ze več let gnoj travišča in v vsako leto prodaja doma vzgojeno rodovniško kravo in telico, kar mu daje sredstva za preživljanje številne družine.

Edvard Globokar iz Žužemberka je rekel med drugim: »Naše kmetovalce tolče njihova zaostalost in nepravilno gledanje na vlaganje v kmetijstvo, zaradi česar niso izkoriščene proizvodne zmogljivosti.«

Splošno mnenje odbornikov je bilo, da je z večjim vlaganjem v kmetijstvo v okviru zadrugnega sodelovanja možno doseči podvojeno proizvodnjo.

M. S.

Z NOVIM VODSTVOM NOVI NACRTI

Razgovor s predsednikom oktiva LMS Orehovica Viktorjem Pirkovičem in sekretarjem Lojzetom Maznikom

Občutek, ki sem ga dobil pri srečanju s predsednikom oktiva LMS Orehovica Viktorjem Pirkovičem, je takšen, da bo aktiv z novim mladim vodstvom dosegel še lepše uspehe pri svojem občnem delu. Povej mi kaj o delu aktiv v preteklem letu? Kljub temu, da je bil naš aktiv sestavljen večinoma iz kmečkih mladincev, ki niso imeli nikakršnih izkušenj, so s pomočjo tovarišice Jerebove uspešno pozivili svojo dejavnost na vseh področjih, seveda ne do takšne mere, kot si jo želimo.

Kakšne načrte ste sprejeli za naprej? Aktiv, ki šteje sedaj 35 mladincev (od teh smo jih 11 sprejeli iz zadnjih volitev), je sprejel vrsto nalog. Upamo, da jih bomo s pomočjo vseh nas, s pomočjo občinskega komiteja, LMS Novo mesto

zelo zanimiva predavanja, ki niso težka in ki zadevajo nas ter so podana v nam sprejemljivi obliki. Lani smo napravili obisk po naši ožji domovini. Zanimajo nas seveda tudi dobre filmske predstave.

Kakšne pa so žele postaviti mladincev? Kolikor mladincev, toliko želja vsak ima v sebi nekaj, kar si najbolj želi. Nekateri mladinci ne vedo, dijo bodočnosti za svoje življenje na vasi in si žele zaposlovati v industriji. Drugi, da bi se čimveč naučili in bi na svoji kmetijski čimbolje uspevali, tretji, bi se radi udeležili zvezne akcije, ki bi jim pomanjkanja delovne sile doma ne morejo. Na koncu lahko rečemo, da so žele vse le enake, vsi želijo, da dosežejo napredek, in ta počasi je prihaja v našo vas.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

zelo zanimiva predavanja, ki niso težka in ki zadevajo nas ter so podana v nam sprejemljivi obliki. Lani smo napravili obisk po naši ožji domovini. Zanimajo nas seveda tudi dobre filmske predstave.

Kakšne pa so žele postaviti mladincev? Kolikor mladincev, toliko želja vsak ima v sebi nekaj, kar si najbolj želi. Nekateri mladinci ne vedo, dijo bodočnosti za svoje življenje na vasi in si žele zaposlovati v industriji. Drugi, da bi se čimveč naučili in bi na svoji kmetijski čimbolje uspevali, tretji, bi se radi udeležili zvezne akcije, ki bi jim pomanjkanja delovne sile doma ne morejo. Na koncu lahko rečemo, da so žele vse le enake, vsi želijo, da dosežejo napredek, in ta počasi je prihaja v našo vas.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Kaj si pa ti želiš? Moja osebna želja je, da bi aktiv bolje delal kot doslej in da bi mi mladci pokazali, da smo dovezli za nove oblike in da želimo napredek. Želim pa tudi, da bi se kdaj šel na mladinski seminar v Bohinj in prinesel toliko nazaj, kolikor sem tedaj.

Na današnji seji podkomisije za delavsko upravljanje pri Okrajnem odboru SZDL bodo sprejeli program dela za sezono 1959-1960 in se pogovorili o delu organov delavskega upravljanja.

V Metliki je bila v nedeljo razširjena seja občinskega komiteja ZKS, na kateri so razpravljali o problemih šolstva v občini, pripravali na občinski praznik in pripravali na bližnje občne zборе SZDL.

Na občinskem odboru SZDL v Vidmu - Krškem je bilo v zadnjih dneh precej živahno. V petek so sklicali posvetovanje s predstavniki podjetij, na katerem so se pogovorili o izobraževanju članov delovnih kolektivov in o raznih gospodarskih problemih podjetij in občine. Na sobotnem sestanku predsednikov osnovnih organizacij SZDL so razpravljali o izvajanju zakona o izkoriščanju kmetijskih zemljišč, o planu kmetijstva za prihodnje leto in poslušali poročilo o izvršitvi jesenske setve. V ponedeljek se je sestala še komisija za družbeno in delavsko upravljanje, ki je po daljši razpravi sprejela program dela za obdobje zimskih mesecev.

Predvečernjim dopoldne je bila seja Izvršnega odbora Okrajne gasilske zveze, na kateri so analizirali delo društev v času gasilskega tedna, se pogovorili o občnih zbiorih občinskih gasilskih zvez in o večjih proslavah, ki bodo prihodnje leto kar dve: julija v Novem mestu Zlet bratstva in enotnosti, avgusta pa Zbor gasilcev v Beli krajini. Na seji so rešili še nekaj gospodarskih vprašanj.

Povsod v okraju so te dni v teku občni zbori osnovnih in vaskih odborov SZDL. Ponekod bodo končani še ta mesec, drugje pa do 20. decembra.

Na sobotni seji komisije za sestavo programa pri Delavski univerzi v Vidmu - Krškem so razširili program dela še na šolo za starše.

Podjetja in zadruge v boju za uresničitev letošnjih planov

Mizarstvo podjetje »Podgorje« v Sentiernju ima letni proizvodni plan 40 milijonov dinarjev. V prvem polletju so dosegli le 37% plana, v tretjem tromesečju pa so tromesečni plan presegli za 2%. Predvidevajo, da bodo letni plan dosegli oziroma za malenkost presegli. Kolektiv podjetja je dober, imajo pa slabe stroje.

EV obrat Sentierna je dvignila stare obratne stavbe za eno nadstropje in dogradila še enonadstropni priključek stare stavbe, kamor so že preselili delavnice. V prostorih, kjer so imeli prej delavnice, bo, ko bodo zgrajeni, skladišča. Adaptacija bo dokončana še letos. Obrat prva dva letošnja meseca ni dosegel plana, ostala meseca pa ga je dosegal s 100 do 102%. V zadnjih dveh mesecih morajo proizvesti za 48 milijonov din (ali po 8 milijonov več kot predvidevata mesečna plana, če hočejo doseči letni plan. Dosegi ga nameravajo tako, da bodo delali tudi ob nedeljah.

Kmetijska zadruga Sentierna je sklicala v četrtek, 5. novembra, sestanek hmeljarjev. Zadruga je predlagala, naj bi hmeljarji pogodbe v toliko spremenili, da ne bi imeli hmeljišč v kooperaciji, ampak da bi jih dali zadrugi v najem. Razen dveh hmeljarjev so vsi pristali na to. Od skupnih 84 ha hmeljišč bo tako ostalo 32 a še v kooperaciji drug hmeljar, ki ima 1,06 ha zemljišča, pa zahteva plačilo najemnine za 10 let naprej.

Občina Brežice bo vrednostno in količinsko družbeni plan dosegla. Večji izpad bo le v kmetijstvu, posebno v vinogradništvu, kjer plan ne bo dosežen. Industrija pa ga bo v splošnem presegla. Trgovsko podjetje KRKA v Brežicah je do 30. septembra preseglo tromesečni plan prometa na debelo za 8,5%, na drobno pa za 3,8%. Poslovanje v Senovem so predali slovenskemu Trgovskemu podjetju »Preskrbas« ker so bile preveč oddaljene od centra. Podjetju je odobren kredit za obratna sredstva v višini 15 milijonov dinarjev. Sindikalna podružnica »Krk« je organizirala v soboto, 9. novembra, I. sindikalni ples, ki je bil hiter, prvi ples te vrste v okraju. Bil je v Domu armije, k veliki udeležbi pa je pripomogel tudi srečlov.

Na seji predsedstva brežičkega sindikalnega sveta, ki je bila 2. novembra, so analizirali nagrajevanje po učinku. Ugotovili so, da se je obneslo, treba pa bo paziti, da ne bo na račun večje storilnosti trpela kvaliteta izdelkov. Poseben problem je še delitev dohodka, ker razdeljevanje večine čistega dohodka za osebne dohodka manj pa na sklade. Na plenuški sindikata, ki bo 27. novembra, bodo razpravljali o izvrševanju proizvodnih planov po podjetjih, o sistemu nagrajevanja po učinku in o ustanovitvi strokovnega biroja, ki bi pomagal pri izdelavi in izdelovalni analize o gospodarstvu v občini.

KZ Dohova je sklicala v devetih vseh sestanku, na katerih bodo obravnavali zakon o racionalnem izkoriščanju zemljišč. Sestanki so se začeli predzadnji torek, zaključeni bodo pa prihodnji četrtek.

Podjetje za popravilanje voz v Dobovi bo začelo graditi stanovalski blok, v katerem bo prostora za 4 družine in dva samca. Potreben kredit imajo že zagotovljen.

Kulturna politika

naj postane sestavni del ekonomske politike

(Nadaljevanje s 1. strani)

Kakšne so oblike dela, ki se jih svet oprijemlje?

Deloma sem odgovoril že zgoraj. Za na prvi seji sveta za kulturo smo sprejeli sklep, da bomo organizirali posvetovanje kulturnih in javnih delavcev z vseh področij. Ob tej priložnosti smo sprejeli program dela, ki je zasnovan tako, da bomo preko temeljitih analiz posameznih problemov prešli k uresničevanju sprejetega programa. Celotna problematika je bila zajeta v osemnajst referatov, ki jih naj obdelajo ustrezni strokovnjaki. Razprave naj bi osvetlile vprašanje knjižnic in knjižničarstva na Dolenjskem, dalje spomeniškega varstva in urbanizma, periodičnega tiska, dolenskih muzejev, možnosti samostojnega založništva, gledališke dejavnosti, dolenskih in belokranjske etnografije, arheologije, vprašanje prosvetnih društev, klubov, čitalnic in delavskih univerz, problema filma in radia, dolensko umetnost, geografijo Dolenjske, Bele krajine in Spodnjega Posavja, delež našega področja v slovenski književnosti in jezikoslovju, zgodovino našega okraja, razvoj in zgodovino šolstva ter končno probleme dolenskih kulturnih festivalov.

Nekatere teme smo že obdelali. Tako na primer o možnih razstavah in razstavljanju, o knjižnicah in knjižničarstvu, o spomeniškem varstvu, o založništvu na Dolenjskem, zdaj pa imamo v pretresu glasbeno šolstvo v našem okraju. Slednje je zelo pereče. Analizo smo že opravili, sledilo ji je širše posvetovanje in nato zaključki.

Svet se je oprijel tudi ideje, da bi se člani sveta sestajali na različnih mestih našega okraja in tako spoznavali tudi potrebe terena, o čemer bi se potem na sejah laže in zanesiveje pogovarjali. Tak sestanek smo imeli

še lani v Brežicah, vendar ga nismo znali dovolj izkoristiti. Vendar mislimo v tej smeri nadaljevati, čeprav zahteva organizacija takega dela več priložnosti, preudarnosti in časa. Ena izmed priložnosti seja sveta bo v Metliki. Poleg tega si bodo vsi člani sveta ogledali naše gradove in razne druge kulturne spomenike na našem teritoriju, tako da bo laže razpravljati na sejah, ker bodo kot svetovalec probleme poznali.

Tu pa moram opozoriti še na našo pomanjkljivost, da namreč slabo obveščamo javnost o delu sveta. Krivda je na nas samih, saj skoraj nikoli nismo povabili na sejo novinarjev, ki bi lahko važna vprašanja, ki jih obravnavamo, sporočili širši javnosti. Le tako bi v naše razprave zajeli širši krog ljudi, ki jih stvar zanima, in ki bi v našem delu s svojim znanjem in naklonjenostjo lahko mnogo pomagali. Težava je v tem, da svet za kulturo pri okrajnem ljudskem odboru Novo mesto še vedno deluje brez referenta. To je za uspešno in široko delo sveta velika ovira. To je pereč organizacijski problem, ki ga je treba v splošno korist družbe hitro rešiti.

Doslej smo pritegnili v konkretno delo sveta, v posamezne referate, k posvetovanju itd. okoli petdeset ljudi s področja kulture, znanosti in prosvete. To pa ne pomeni, da smo dosegli že skrajno mejo organizacijske dovršenosti našega telesa. Saj imamo številne in pereče probleme, za katere bo potrebno še večletno trdo delo, da bomo lahko opravili vsaj del nalog.

In kakšni so vaši načrti?

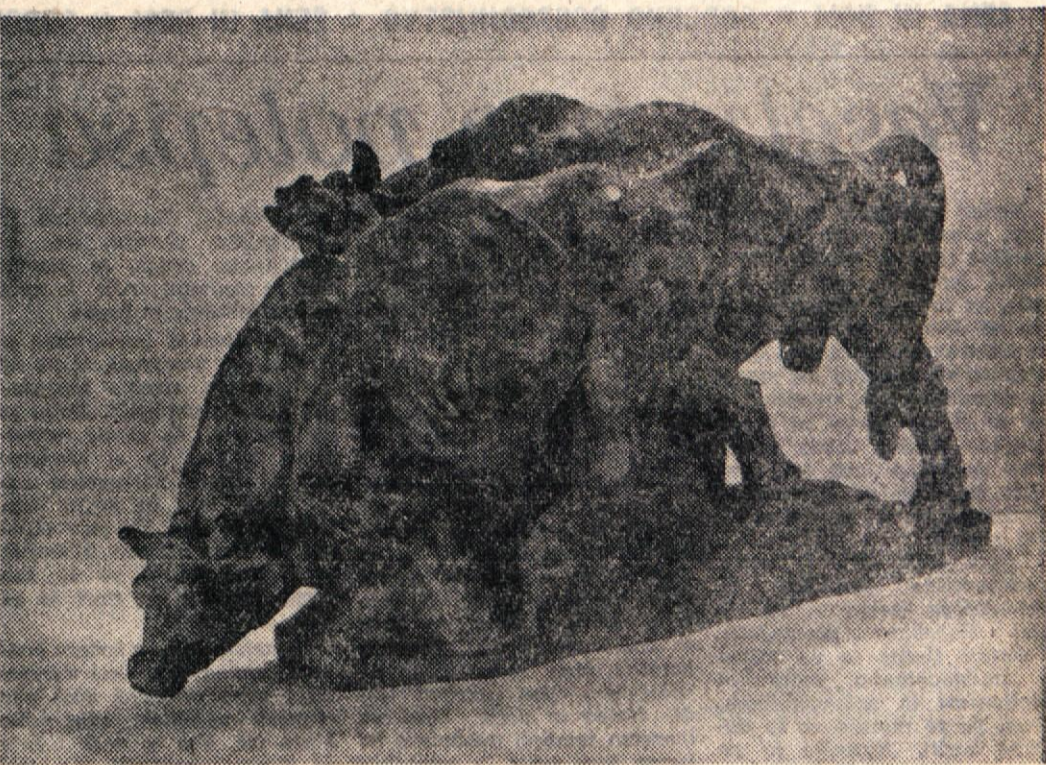
Ze lani v mesecu maju smo se dogovorili s koncertno-poslovalnico Slovenije, da bi nam omogočila predstavo Donizettijeve opere Don Pasquale. S to

predstavo bi obiskali vse večje kraje na Dolenjskem in v Spodnjem Posavju, ker je primerna za široko občinstvo. Prva predstava je bila v pone- deljek zvečer v Novem mestu.

Druga predstava bo Sylvanurova igra »Korczak in otroci«. To bo omogočilo Slovensko ljudsko gledališče iz Celja in smo načelno že dogovorjeni. Predstava je silka iz druge svetovne vojne in je mestoma močnejša od znanega »Dnevnik Ane Frank«. Tudi to delo bodo videli vsi večji kraji v novomeškem okraju.

Načrtov je, kakor vidiš, veliko. Možnosti pa so slabe, ker raste nadstava samo na čvrstih ekonomskih temeljih. Za udržitve in razvoj slednjih pa je treba še veliko delovnih naporov. Razvoj industrializacije, mehanizacije in kmetijstva na našem področju sicer naglo teče, vendar še hitreje rasto kulturne in materialne potrebe naše družbe. Kulturna dejavnost v našem okraju pa se veže — in to ekonomisti premalo upoštevajo — tudi na kadrovska vprašanja, ki so na Dolenjskem še posebno pereča. — Strokovnjakom in kadru sploh je treba tudi v kulturnem pogledu čim več nuditi, tako da se čimprej odpravijo velike razlike med Dolenjsko in drugimi slovenskimi področji. Zato je treba vse konstruktivne in kvalitetne kulturne akcije materialno kar najbolj podpreti, zavedajoč se, da je tudi tu per-

spektiva ekonomske, predvsem pa kadrovske politike. Kulturna namreč je in ostane bistveni element vsake preudarne ekonomske politike, ne pa privesek ali izrastek nekega organizma, kakor se vse prerado misli. V splošno slovenskem merilu dajemo veliko pozornost embalaži, kar je sicer pravilno, gradimo moderno urejene lokale, ki so opremljeni z najrazličnejšimi direktnimi in indirektnimi ter neonskimi razsvetljavami, premalo pa smo mislili na to, da bi dali ljudem tudi kvalitetne umetniške predstave, razstave, koncerte, čitalnice in klube, dobre lokale za splošno in pošolsko izobraževanje, opremo za te potrebe itd. Nekateri mislijo, da to ne spada med splošno ekonomsko prizadevanja, ki se jih lotevamo, da bi zadovoljili potrebam našega človeka.

Lojze Dolinar: SOPARNI DAN (Iz Gorjupove galerije v Kostanjevici na Krki)

Abonmaji PD Dušan Jereb

Prosvetno društvo Dušan Jereb iz Novega mesta je imelo 8. novembra svoj redni letni občni zbor. Na zboru je bilo poudarjeno težko materialno stanje v društvu. Društvene sekcije se loz s težavo prebijajo skozi sezono v stalnih skrbah, ali bodo dohodki prireditev in nastopov krili izdatke zanje. Posledica

tega je, da mora gledališka sekcija izbirati samo taka dela, pri katerih so stroški uprizaritve čim nižji. Kljub temu je bilo ugotovljeno, da dohodki vseh treh gledaliških del v pretekli sezoni niso krili izdatkov in da je bilo le pri »Veselem večeru« tolklo presežka, da so bili kriti tudi stroški gledaliških pred-

stav. Podobno je z nastopi pevskega zbora in orkestra. Res je tudi, da si sekcije niso znale poiskati večjih dohodkov. Toda ne glede na to se pojavlja vprašanje, kako zagotoviti društvu vsaj toliko resnih dohodkov, da ne bo lezlo od sezone do sezone v večje dolgove in da bo gledališče lahko uprizarjalo tudi zahtevnejša dela.

Porodila se je misel, naj bi društvo za vse svoje prireditve uvedlo neke vrste abonmaje. Ti naj bi ne zajeli le stalnih obiskovalcev, pač pa predvsem tiste ljudi, ki se naših prireditev ne udeležujejo. Zborovalci so predlagali, naj bi kot abonenti nastopala podjetja in ustanove iz Novega mesta in neposredne okolice. Z upravnimi podjetji, ustanov in njihovih sindikalnih podružnic naj bi društvo sklenilo dogovor, da jim bo društvo za vsako gledališko delo ali koncert pevskega zbora in orkestra poslalo določeno število vstopnic v sorazmerju s številom zaposlenih uslužbencev in delavcev. Tako bi majhna podjetja vzele na pr. po 5 vstopnic, večja po 50 ali 100 in največja morda celo vse vstopnice za eno predstavo. Vstopnice bi potem delila med svoje uslužbence in delavce bodisi plačilu, bodisi zastoj.

Uresničitev te zamisli o korištila v več pogledih. Društvu bi bil zagotovljen obisk pri predstavi in koncertih, povečali bi se dohodki društva in pri ljudeh, ki se naših prireditev ne udeležujejo, bi se vzbudilo zanimanje za gledališče in koncerte. Odpadlo bo neljubo proščenje za finančno pomoč. Za denar, ki ga bo društvo na ta način zbralo, bo delovnim kolektivom nudilo kvalitetnejše prireditve, z drugo besedo, denar, ki ga bi podjetja, ustanove in sindikalne organizacije dale društvu, bi sekcije s svojimi nastopi odslužile. Ne verjamem, da bi podjetja in sindikalne organizacije ne pokazale zanimanja za kulturno razvedrilo svojih delovnih kolektivov, ki jim ga naše društvo lahko nudi in da bodo del svojih sredstev rade dale tudi v ta namen.

Res je, da mnogo delavcev in uslužbencev prihaja na delo iz daljne okolice in da bi se zaradi tega ne mogli udeleževati naših prireditev. Če bo uvedba abonmajev uspešna, bo društvo dolžno prilagoditi čas nastopov potrebam obiskovalcev. Prav tako bo dolžno ponoviti vsako delo tolikokrat, kolikor predstav bo prodanih. Nastopajoči vedno žele, da se pojavijo pred publiko čim večkrat. Nesmiselno je namreč hoditi mesec ali dva na vaje večer za večerom, potem pa nastopiti le po enkrat ali dvakrat. Premajhno zanimanje publike za prireditve jemlje nastopajočim veselo do dela. Z uvedbo abonmajev pa bo mogoče vsako delo ponoviti petkrat ali celo šestkrat.

Društvo bi v prihodnjih dneh začelo uresničevati to zamisel. Prepričani smo, da nam podjetja, ustanove, upravni odbori in sindikalne podružnice ne bodo odrekli pomoči.

T.G.

Izobraževanje na Bučki

Ko sem dobil obvestilo, da bi na Bučki organizirali tečaj za odrasle, sem skeptično pomislil na uspeh. Vprašanje je bilo, kako dobiti prijavitelce; najmanj deset jih je bilo treba. Večkrat sem slišal, da mladine ni ali pa da odhaja množično v mesta. Vseeno smo zavezno obravnavali na seji šolskega odbora, na občnem zboru PD, na krajevnem odboru in v osnovni organizaciji LMS. Rok za vpis je bil 1. oktobra.

Kakal sem prijavitelce. Slabo je kazalo. Sredi tedna pa je bilo na seznamu že osem kandidatov. Potem sem kar strmel — do sobote se je številka po-

maknila na 23. Javili so se sami mlajši ljudje, ki jim je vojno preprečila, da niso mogli končati osnovnošolske izobrazbe in jih je želja po izobrazbi privabila na tečaj.

3. oktobra smo s tečajem začeli. Fraza »ni mladine« se je pokazala kot neresnična. Mladina je, samo nismo je znali poiskati. Tečaj dobro napreduje. Nekaj kandidatov je sicer odstopilo, 18 prijavitelcev na tečaj redno obiskuje. Tečajnik Tone Vene je v imenu vseh povedal: »Mi smo pa resni in ne bomo odnehali, saj bo to le nam v korist.« Po napornem vsakodnevnem delu se ob šes-

stih zvečer prične šola. Včasih pred poukom lepo zapoje nato pa pazljivo sledijo pouku. Nemščine so se v začetku nekoliko bolj, zdaj pa kar dobro gre. V 24 tednih bodo končali tečaj, prihodnje leto bodo opravili še drugega in odprla se jim bo pot za nadaljnje izpopolnjevanje znanja ali za vstop v polje. Tudi kmečki ljudje morajo biti izobraženi, da bodo lahko naši družbi znali pripraviti boljši in cenejši kos kruha.

Vsem tečajnikom želimo mnogo uspehov in zadovoljstva, tištim pa, ki se jim posmehujejo, ko jim pravijo »veliki šolarji«, ki povedal, da je izobrazba bila in bo tudi v bodoče vsakomur potrebna in ponos.

F.M.

Srečali so se v Celju

Nedavno so se v Celju sešli jeseniški, novomeški in celjski gimnazijci ob literarni prireditvi mladinske poezije in proze. Na tem večeru je bilo mogoče primerjati ustvarjalnost gimnazij s tih različnih območij. Od novomeških gimnazijcev je Alenka Auersperger brala svoje pesmi, Zlata Pestner je recitala Povšetove pesmi, medtem ko je Jože Sintičbral

svolo prozo. Opaziti je bilo, da v poeziji Novomeščani zaostajajo za Jeseničani in Celjani, od katerih sta Valentin Cundrič in Vid Korar že znanca »Mladih potov«. V prozi pa so bili Novomeščani enakovredni ostalim. Na splošno je poezija pod vplivom modernizma, ne poznajo ali ne obvladajo pa mladi klasični oblik poezije. Pomenili so se marsikaj tudi o svojih glasilih. Novomeščani so v tem koskem letu že pisali številko »Stezi«, ki kažejo vsebinski in oblikovni napredek. Jeseničani izdajajo glasilo »Plamen«, ki ima lepo število dljakov sodelavcev. V kvaliteti izstopajo Cundričeve pesmi, a tudi sicer je list po vsebini in ilustracijah pestrejši od celjskih »Brstičev« in novomeških »Steze«. Celjski »Brstiči« izhajajo enkrat na mesec. Ureja jih Vid Korar. Glasilo progresa osnovne materialne pomoči. Celjani so bili kot gostitelji zelo ljubeznivi. Za namizje so se tudi Jeseničani odločili, da bodo organizirali podoben literarni večer s Celjani in Novomeščani. Razvija se korej zanimivo prijateljsko sodelovanje med dijaki različnih šol na polju lepe besedne umetnosti.

Razpis glavnega odbora Zveze borcev

GLAVNI ODBOR ZVEZE BORCEV NOV SLOVENIJE

razpisuje za svoje člane vpis v višje razrede dopisne splošnoizobraževalne šole — osemletke oziroma bivše nižje gimnazije po programu za odrasle.

Sola bo organizirana v dveh stopnjah.

V prvo — nižjo stopnjo (snov 5. in 6. razreda osemletke) se lahko vpiše vsak, ne glede na dosedanjo šolsko izobrazbo.

V drugo — višjo stopnjo (snov 7. in 8. razreda osemletke) se lahko vpiše vsak, kdor je končal 6 razreda osemletke ali te ustrezne šole.

Vpis traja do 31. decembra 1959.

Pričetek šole bo v mesecu januarju 1960.

Prijave in podrobna navodila za vpis dobite na okrajnih, občinskih, krajevnih in terenskih odborih ZB ali na DOPISNI ŠOLI, Ljubljana, Likozarjeva ulica 3 (telefon 30-043).

Obširen načrt izobraževanja

V Žužemberku je ustanovljena Ljudska univerza, ki bo že decembra začela delovati. Za upravnika je bil imenovan Slavko Vute, ravnatelj osemletke. V program pa so vnesli predavanja iz družbeno ekonomskih ved, ki bodo namenjena svetom v družbenem upravljanju, upravnim odborom gospodarskih organizacij, šolskim odborom ter delavskim in zadržnim svetom. Organizirani bodo seminarji za odbornike zbora proizvajalcev, za referente upravnih organov, nadalje dva seminarja za mlade komuniste in člane LMS. Januarja pa bo začela delovati šola za odrasle (7. in 8. razred). Obiskovali jo bodo pripadniki

Ljudske milice, delavci iz podjetij Mizarstvo Dvor in Remont Žužemberk ter še nekaj posameznikov.

Osnovne organizacije SZDL bodo organizirale študij Karde. ljevske referata o zadržništvu, ki ga je podal na plenumu glavnega odbora SZDL Jugoslavije. Po vaseh bodo strokovno predavanja iz kmetijstva, ki jih bodo spremljali diafilmi in skioptične slike. M. S.

Nekaj za naše odre

Delavski oder v Ljubljani je zaključil natečaj za izvirna dramska dela. Posebna ocenjevalna komisija je od 21 orodnih del tri nagradila. Prvo nagrado je dobil Miloš Mikeln za satirično komedijo »Golobje mlau«, drugo in tretjo pa si delila Miha Remec za kmečko dramo »Klopč« in Mira Stefanec za igro »Blodnjak«, ki obravnava družinske probleme v sodobni družbi. Naša amaterska gledališča, ki jim močno primanjkuje sodobnih odskih del, se za nagrajena dela živo zanimajo.

Prispevek učiteljstva senovške občine

V petek, 30. oktobra, so imeli prosvetni delavci občine Senovo svoj redni letni občni zbor. Poleg učiteljstva so se ga udeležili tudi okrajni funkcionarji za šolstvo in sindikalnega sveta ter predstavniki občinskega komiteja in sindikalne podružnice rudarjev Senovo.

Uvodoma se je zbranim predstavil pionirski pevski zbor osnovne šole Senovo, ki jim je ubrano in krepko zapel nekaj pesmic, za tem pa jih je toplo pozdravila mladinska 8. razreda. Nato se je odvijal spored, ki so mu vsi z zanimanjem sledili. Poslušal so referat o šolski reformi in zakonu o osnovni šoli ter poročilo o delu društva v pretekli poslovni dobi. Iz poročila smo razbrali, da je učiteljstvo marljivo študiralo te-

me VII. kongresa ZKJ, Zakon o šolstvu, Zakon o javnih uslužbencih, vodilo razprave o učnih načrtih, šolskih zadržah in drugem. Odbor društva je članstvo posebej usmerjal v proučevanje šolske reforme. Tako je v poetičnih organiziral tečaj za tehnične delavnosti. Člani so si ogledali razstavo Zavoda za šolsko opremo v Zagrebu, ob povratku pa so obiskali pionirsko zadržo v Podstruku. Razgovorili so bili podatki o številnih prireditvah in proslavah, ki jih prosvetni delavci organizirali v počastitev 40-letnice KPJ posebno pozornost pa so vzbudili uspehi osnovnih pionirjev na okrajni razstavi tehnične dejavnosti v Novem mestu.

Po referatu in poročilih so se člani živahno razgovorili o mnogih vprašanjih.

Ob zaključku so si zastavili več nalog, med katerimi je zlasti treba omeniti ideološko, politično in strokovno študij, predavanja o skupinskem pouku iz spoznavanja prirode na višji stopnji, učni nastop za uro spoznavanja prirode, društveno ekscuzijo in predavanje o stanovanjskem vprašanju. Ugoden vtis s skupščine prosvetnega sindikata v Senovem je utrditi spoznanje, da učiteljstvo senovske občine mnogo prispeva k zobrazi namočnejega prebivalstva da razumeva potrebe časa in da se prizadevno loteva reformnega dela našega šolstva. Bp

Kupujte srečke denarne listerije Okrajnega odbora LT Novo mesto!

Delovni načrt Svobod in prosvetnih društev

(Nadaljevanje in konec)

Skrbela, bo da bodo društva in klubi nudili s svojim programom delovnim ljudem kulturno razvedrilo. Vsem društvom bodo poslani osnuki programov kulturnih in zabavnih prireditev.

IZOBRAŽEVANJE:

Razvoj našega gospodarstva, uveljavljanje družbenega upravljanja in sploh spremembe v socialistični preobrazbi družbe zahtevajo politično, strokovno in vzgojno razgledane delovne ljudi. Okrajni svet bo vedno bolj skrbel, da se čim širši krog ljudi vključi v razne oblike izobraževanja.

Občinski sveti bodo delali na tem področju v najtesnejši povezavi; z Delavskimi univerzami in nudili vsi pomoč društvom pri organiziranju poudarjeno znanstvenega izobraževanja. Občinski sveti morajo imeti svojega zastopnika v upravnih organih Delavskih univerz.

Pri naporih, kako vključiti odrasle v šolo za izobraževanje, bodo naša društva sodelovala s pojasnjevanjem potreb takega izobraževanja.

Svobode in prosvetna društva bodo v sodelovanju z Delavskimi univerzami organizirala:

— cikluse predavanj s poljudno-manstvenega področja,

— pripravila razgovore o knjigah, glasbi, filmu in likovni umetnosti,

— borila se bodo proti kiču, neokusnosti in lažni umetnosti, ki še vedno šari po kulturnih domovih in drugih javnih prostorih;

— propagirala in zbirala bodo naročnike za časopise in revije, ki objavljajo kulturno prosvetne probleme, predvsem »Dolenjski list«, »Delavsko enotnost«, »Sodobna pot« in druge pomembne revije, ter širila krog naročnikov Prešernove družbe.

KNJIŽNICE:

Ker dosežanje stanje društvenih knjižnic ne odgovarja več potrebam in zato te le životarjajo, bo okrajni svet preko občinskih svetov pospeševal, združevanje društvenih knjižnic v centralne občinske knjižnice. Tem bo treba zagotoviti zadostna sredstva in pri njih ustanoviti tudi potujoče knjižnice.

Občinski svet si bo prizadeval, da zaradi potreb po izobraževanju in klubskem življenju preusmeri nabavo novih knjig v knjižnicah z vidika znanstvenega, strokovnega, političnega in umetniškega izbora, ustrezno pogojem kvaia in bralcev. Organiziraj bo vednevalni seminar za vodje občinskih knjižnic.

DRAMSKA DEJAVNOST:

Dramski svet bo izbral deset najboljših režiserjev, ki jih bo postal v nadaljevalne seminarje. Za 25 režis-

erjev, ki so se že udeležili osnovnih tečajev, ali pa že režirali večje število iger, bo pripravil večdnevni okrajni seminar. Preko občinskih dramskih svetov bo dosegel tudi organizacijo seminarjev za režiserje začetnike v okviru posameznih občin. Pri tem bo nudil tem seminarjem vsi strokovno pomoč.

V začetku in ob koncu sezone bo sklical posvetovanje režiserjev o repertoarni politiki, kjer bo dal smernice za izbrdo del in podal kritično oceno dela režiserjev.

Skrbel bo za vsebinsko idejnost dramske dejavnosti, da bodo na naše odre prihajale kvalitetne igre, vsebinsko primerne našemu času. V ta namen bo tudi izpopolnil okrajno izposojevalnico odskih tekstov.

Nudil bo vsi strokovno in delno tudi materialno pomoč občinskim svetom pri organizaciji maskerskih tečajev, ki jih bodo organizirali tisti občinski sveti, kjer je za to potreba.

Organiziraj bo obisk režiserjev v določenem poklicnem gledališču in imočil razgovor z ustvarjalci določenih predstav.

Usmerjal in vodil bo režiserje pri organiziranju in izvedbi proslav, ki naj bodo sodobno obliko.

Skrbel bo, da se bo ena dramska skupina iz našega okraja udeležila dramskega festivala v Velenju in dve Dolenjskega festivala v Kostanjevici.

GLASBENA DEJAVNOST:

Glasbeni svet bo skrbel za strokovno vzgojo pevovodij, dirigentov in izvajalcev in v ta namen bo:

— organiziral razgovore zborovodij z izvajalci o skladateljih, njih delih, času nastanka skladb in njihov vsebini;

— obnovil učiteljski pevski zbor, ki naj postane študijski zbor;

— usmeril vsaj tri tovaršve v oddelek pevovodske šole pri VPS v Ljubljani in poslal 8 pevovodij in dirigentov na seminar;

— organiziral dve posvetovanji pevovodij in dirigentov in skrbel za nabavo in izbor ustrezne literature.

V aprilu 1960 bo po predhodnih občinskih festivalih pripravil okrajni festival mladinskih pevskih zborov za izbor najboljšega zbora, ki bo sodeloval na republiškem festivalu v Celju.

Da bi se poživila folklorna umetnost, bo organiziral okrajni seminar za vodje tambureških ansamblov.

Priporočil bo vsem društvom, da posveti več pozornosti zabavnim programom in glasbi, da vključijo v svoje delo skupine, ki se ukvarjajo z zabavno glasbo, pa niso vključene v društva. Vse to v cilju, da se ustreže delovnim ljudem, ki si žele ustreznega kulturnega razvedrila in dostojne zabave.

OBVESTILO

vsem naročnikom in bralcem Dolenjskega lista

Zapadno in zaostalo naročnicno za drugo polletje 1959 bodo pobrali pismonoše te dni pri vseh naročnikih v Sloveniji. Naročnike izven Slovenije prosimo da zapadno naročnicno takoj sami nakažejo na naš naslov. Če želijo list še naprej v redu prejemati

Uprava DOLENJSKEGA LISTA

Bodoče središče - nad postajo

Pereča problematika stanovanj in komunalnih služb v Sevnici — Vodovod za Krmelj bo kmalu rešeno vprašanje — Nova sevniška vrtnarija s pomočjo tople Jugotanineve vode

28. oktobra je letos prvič za sedel novizvoljeni Svet za stanovniške in komunalne zadeve občine Sevnica. Prvašmo najvažnejše misli s te seje, ki je dala veliko zanimivih pobud in kaže, da je nov svet dobro sestavljen in da bo kos nalogam, ki ga čakajo.

V razpravi o stanovanjski skupnosti so ugotovili, da bo do uveljavitve njenega statuta delo vodilo 20 članov v svetu stanovniške skupnosti. Od teh jih 15 izvoli odbor volivcev v Sevnici, 5 pa v Smarju. Zbori volivcev so ta mesec in bo tako kmalu ne prišlo do uresničitve te napredne ideje o samoupravljanju stanovanjskih problemov v Sevnici in Smarju. Po sevnških izkušnjah bo določene dejavnosti potem organiziral tudi krajevni odbor v Krmelju.

Razprava se je nato prestavila na bodoči center Sevnice, ki bo po urbanistični zasnovi nastal nad postajo in bo zajel vsa Dobrovo in zemljišče ob Poljski poti. Ker zazidalni načrt za to področje še ni napravljen, zadržuje občina izdajo gradbenih dovoljenj. Da bi to naselje čim bolj smotrno in gospodarsko zazidali, bo torej potrebna tistim, ki jih veselje imeli svoj dom v centru, počakati še to zimo. Pravijo, da bo urbanist prek zime zadevo obdelal nato pa bodo tudi na tem področju začele rasti nove stavbe in bloki. Občina namerava za to okoliš naročiti okoli 6 tipskih projektov za individualne hiše, ki bodo potem na razpolago za ceno na primer 5 tisoč dinarjev vsakemu zainteresiranemu. Sedaj pa niso redki primeri, ko dajo posamezniki za načrte tudi več desetstotincev dinarjev. V nižini — od Poljske poti do kolodvo- ra — je prostor rezerviran za bloke in hotel. Dejstvo, da hočejo ta predel organizirano zazidati, sicer zdaj zavira gradnje na tem področju, bo pa v kasnejših letih znatno olajšalo gradnje, saj bodo cesta, vodovod, kanalizacija in elektrika že urejeni po načrtu. Vse to so pogoji, ki znatno olajšajo grad-

njo, da u pocenitvi sploh ne govorimo.

Stalni problem — vodovod — se je za Krmelj sedaj le rešili. Cevi so že tu in so z deli menda že pričeli. Težja pa je zadeva za sevnški bazen. Crpalnica ob Savi je daljša ne krije več potreb. Posebno pa so tu občutili Sevnščani v nedavnih sušnih dneh. Zajetje izvira pod Lisco je na nedavnem ogledu dalo sumljive rezultate. Voda je preveč topla, izvor prešibek, višinska razlika pa znaša okroglih 280 metrov. Vse to obično podražuje gradnjo. Strokovnjaki pravijo, da bodo za sedaj organizirali stalne meritve na izvirku, da bi ugotovili

popravnice količine vode. Za Sevnščane se torej še ne odpirajo najboljši upi, da bi brez skrbi brošili vodo. Upamo, da bodo v kratkem le uredili taka zajetja in črpališča, da bo voda za nadaljnjih 50 let dovolj.

Zaradi posebnih pogojev, v katerih se danes opravljajo osnovne komunalne službe v Sevnici, te ne potekajo najboljšje. Zato je svet razpravil o predlogu, da se del komunalnih služb prenese od podjetja Komunalna nazaj na ustrezni referat na občini.

Pod »razno« se je svet seznanil še s problemom vrtnarstva. Tega sedaj praktično ni. Po načrtu člana tega sveta inže-

nirja Mrve bi novo vrtnarijo postavili pod zemljišče parne žage. Tu nekje v bližini bi določili tudi smetišča, ki po nekaj letih dajejo odlične kompost, ki ga v Zagrebu prodajajo na primer po 2 tisoč dinarjev za kubni meter. Pri tej lokaciji je nekaj še bolj zanimivega. Iz Jugotanine odteka sedaj vsako uro okoli 70 kub. metrov tople vode s temperaturo 30 do 40 stopinj. Mala cev od tovarne do vrtnarije bi omogočila napajanje grelcev v topli gredin in tako bi lahko sevnške gospodinjke brez nekega let je januarju kupovale svežo solato paradižnike in druge povrtnine. Verjetno bo navdušenje nad to idejo kaj kmalu našlo tudi izvajalce in investitorje, saj je to prilika, ki je ne kaže zavreči.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Čedenski koledar

Četrtek, 19. novembra — E. Zabel, Petek, 20. novembra — Srečko Sobotič, 21. novembra — Marija Nedelja, 22. novembra — Cilka Ponedeljek, 23. nov. — Klemen Terek, 24. novembra — Janez Sreda, 25. novembra — Katarina

Čedenski koledar

Ad 2.) Končana srednja kmetijska šola ali večletna praksa v Zivonem. Ad 3.) Nižja kmetijska šola ali večletna praksa skladiščnika.

Plača po tarifnem pravniku Pod 1. družinsko stanovanje, pod 2. samsko stanovanje Ponudbe z življenjepisom in navedbo, morebitne dosežane prakse pošljite na gornji naslov Nastop službe takoj ali po dogovoru.

ZAHVALE

Prisrčna hvala! Mladina Brestanice je 15. novembra priredila javno mladinsko oddajo »Pokazi kaj znaš«. Ta oddaja je bila za nas uspeh in obenem dokaz ljudem, da mi ne živitarimo temveč delamo, kar je tudi naša dolžnost. Nikakor ne smemo pozabiti, da so k uspehu te oddaje mnogo pripomogli predstavniki naših bližnjih okolici z bogatimi darili in so s

tem pokazala, da pravilno razumejo naša stališča. Upravni odbor podjetja: Rudnik Senovo, Trgovsko podjetje »Sloga« Sevnica, Trgovsko podjetje »Resa« Videm-Krško, »Dolomiti« Brestanica, Trgovsko podjetje »Lisica« Sevnica, Tovarna hrarska zadruga Brežice, Mlarska delavnica Brestanica, Trgovsko podjetje »Preštrba« Senovo, Tovarna papirja »Djuro Salaj« Videm-Krško, TE Brestanica — prisrčna hvala! Mladina Brestanice je vsem tem podjetjem iskreno hvaležna! Aktiv LMS Brestanica

ZAHVALA
Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki ste prišli k pogrebu in počastili spomin našega pokojnega
ANDREJA IPAVCA
zelezniške upokojenca
Zatuločca žena in hčerke.
Novo mesto, 12. novembra 1959.

KINO

Brežice, 20. in 21. 11. ameriški barvni film »Bagdadka zvončica« 22. 11. ameriški barvni film »Cajarna«, 23. 11. ameriška barvna risanka »Tom in Jerry«, 24. 11. japonski film »Ljudje torpeda«.
Cromelj, 20. in 22. 11. ameriški barvni film »Zlomljeno kopje«.
Kostanjevica, 22. 11. italijanski film »Kruh, ljubezen in...«.
Mokronog, 21. in 22. 11. ameriški barvni film »Desiree«.
Novo mesto »Krkac«, od 20. do 24. 11. francoski barvni film »Noredamski zvonar«, Od 24. do 26. 11. italijanski film »Zapeljivke«.
Novo mesto — Dom JLA, od 19. do 22. 11. češki film »Nevarni izum«, Od 23. do 25. 11. japonski film »Zrtvovana dekletca«, 26. 11. in 27. 11. ameriški film »Presto mnogo reke«.
Semirje, 22. 11. italijanski barvni film »Deček za vse«.
Trebje, 21. in 22. 11. ameriški film »Mata Hari«, Predstava v nedeljo ob 14., 16. in 19. uri.

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO
V času od 9. do 16. novembra je bilo rojenih 15 dečkov in 13 deklic.
Poročili so se: Ivan Orsag, strojnik iz Sevnice, in Antonija Gradec, delavka iz Dobovega. Julijan Pugalj, strojni kličavničar, in Stefanja Erjavce, tkalka, oba iz Stranske vasi. Janez Korevec, šofer iz Irce vasi, in Alojzija Srebrnjak, delavka iz Hrušice. Jože Rifej, delavec iz Smolete vasi, in Marija Avsec, delavka iz Malega Slatnika. Karel Klemenčič, avspredovnik iz Rezerce vasi, in Ana Zupcevec, krojačica iz Zabje vasi.
Umrla sta: Angela Košmerj, delavka iz Hruševca, stara 18 let, in Ana Vavpič, gospodinja iz Harinje vasi, stara 45 let.

Iz brežiške porodnišnice
Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Alojzija Tomazin iz Strazhe — dečka, Ivka Hrženjak iz Klanjača — deklico, Antonija Pral iz Prilip — dečka, Marija Korber iz Drenovca — dečka, Pavla Koščica iz Samobora — deklico, Rozalija Stručen iz Vučičevega — dečka, Pepca Hervol iz Bukovca — dečka, Ana Brozovič iz Pristave — deklico, Danica Jančič iz Senogave — deklico, Stefka Krulc iz Prigorja — deklico, Jelka Jančič iz Leskovca — dečka, Slavka Molan iz Nove Rese — dečka, Ljudmila Baznik iz Zupceve vasi — deklico, Anica Horvat iz Tomaševca — dečka, Kristina Kustrin iz Studenca — dečka, Marija Zupan iz Bistrice ob Sotli — deklico.

MALOGLASI

UGODNO PRODRAM lahke sani, lahek komat, 1 leto in pol starega psa (belgijski ovčar), jahalno sedlo, benzijski motor, voz zapravljivcev in naveden lahek voz. Naslov v upravi lista (1039-59).

ZARADI SELITVE poceni prodam 1 leto starega psa volčaja. Naslov v upravi lista (1038-59).

ISCEM 5-URNO HONORARNO zaposlitev. Dovoljena srednja ekonomski šola s strokovnim izpitom in večletna praksa. Ponudbe pošljite na upravo lista pod »Novo mesto« (1037-59).

SEMIC

Oktober so se poročili: Stanislav Jeršin iz Cromelja in Ljudmila Stravs iz Čudnega sela. Savo Avsec iz Novega mesta in Ana Svava s Sel pri Semčju. Anton Ivančič s Kota in Julijana Henigsmann iz Vavpce vasi.
Umrla sta: Karel Hedžet iz Blatnika, star 47 let in Janez Pureber iz Gradnika, star 65 let.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Franc Kolenc, delavec iz Praprotnice, isti je na cirkularju poskočeval prste leve roke. Ivo Komljančič, delavec s Planine, si je z oglejem opeknel levo nogo. Anton Mesojedec, krojač iz Praproč, je padel z motorja in si poskočeval glavo. Ivan Muhlič, zavrtač iz Malega Poljskega, je padel s kolesa in si poskočeval glavo. Marija Bršan, hič mlinarice iz Gor. Gradšča, je v tatkulni levo roko med mlinski kamni. Anton Novak, delavec iz Rumanje vasi, je pri delu padel in si poskočeval levo stran prsnega koša. Antona Papež, posestnika iz Jezera, je na avtocesti; podrl avtomobil in mu poskočeval glavo.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Ivanka Berkopec iz Zemlja — dečka, Slavka Grahek iz Lokve — dečka, Slavka Ganič iz Metlike — dečka, Marija Umek s Konce — dečka, Ana Plut iz Vinlega vrha — dečka, Franciška Sinjur iz Drečjeva vrha — deklico, Pavla Bolte iz Vel. Vidna — deklico, Rezka Gregorič iz Metlike — deklico, Marija Oklešen iz Praproč — deklico, Ljudmila Kovčič iz Gor. Medvedjega sela — deklico, Nada Pradavnik iz Izlake — dečka, Ana Mercina iz Bogničeve vasi — dečka, Rozalija Junc iz Golušnice — dečka, Jozeta Bučar iz Volčkovce vasi — dečka, Pavla Hudorovac iz Srednje vasi — dečka, Terezija Judež iz Vel. Orehka — deklico, Ottilija Flank iz Podturna — deklico, Vida Prizmič in Cerkevška — deklico, Tereza, Katerle iz Zabejka — dečka, Dragica Zabukovec iz Cromelja — deklico, Marija Hraštar s Sel pri Zagorici — deklico.

Brežiška kronika nesreč

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Martin Grdane, posestnik iz Krške vasi, si je pri padcu s kolesa poskočeval glavo. Marija Hervol, gospodinja iz Bukovšča, je padla pri delu na dvorišču in dobila poskočbo po glavi. Antona Zarna, delavka iz Malega Poljskega, je nekdo zabodel z nožem. Jože Balon kolar iz Bizeljskega, si je pri žaganju na krožni žago ranil desno oko.

Nekaj bizeljskih

Ko hodi človek po Bizeljskem, vidi in sliši marsikaj zanimivega.

Trta modrega frizvanca (mešanica zelena silvanca in laškega rizlinga) zelo dobro obrabi. Če je dobra letina, tudi 200 hl na ha. Letos je bizeljska zadruga kupila 6000 teh sadik. Sama jih je posadila 4000, 2000 pa so jih prodali kmetom.

Zadnja seja združnega sveta Kmetijske zadruga Bizeljsko je bila precej burna. Šlo je namreč za to, če bo odkupovala vino na področju KZ samo ona ali tudi privatni in ostali nakupovalci. Kmetje bi radi, da bi bilo čimveč kupcev in da bi bile tako cene višje. Saj imajo zadrugo radi, a ko gre za denar, mine ljubezen. Vendar bo šel ves odkup prek zadruga, če ne drugače, pa samo toliko, da bo KZ kontrolirala cene.

Tudi na Bizeljskem se že pojavljajo privatni gostilničarji in nakupovalci vina. Ti plačujejo tudi slab mošt po 90 dinarjev in delajo tako zmedo na tržišču. KZ Bizeljsko je sklenila, da ne bo smel noben tak nakupovalec sam na teren, kjer bo delal s cenami »kot svinja z mehomo« ampak bo šel poleg njega nakupovalec KZ, ki bo določal ceno. Letos bodo imeli na Bizeljskem 40 vagonov tržnih presečkov, lani pa so jih imeli 350. Bizeljski bo zato letos precej dražji kot primorska vina.

Š sojmišča

Tudi na sejmšči je bil zaradi močnega dežja promet slabši kot navadno. Napredaj je bilo 1230 prašičev, za katere so zahtevali od 2000 do 13.800 din. Za 855 repov je bila kupčija sklenjena, ostale pa so odpeljali spet v domače svinjake. Kupci iz okolice Splita so odkupili na novomeškem sejmšči nad 70 prašičev.

Novomeška kronika

V Novem mestu so odvezli prvi dan 183 krvodajalcev, drugi dan pa 189. Skupaj so Novomeščani dali 93 litrov krvi.

Novotisk se je pretekli teden preselil v nove prostore na Glavnem trgu 14 (bivša Pavličeva pekarija). Tiskarna lahko zdaj zadosti vsem krajevnim potrebam po tiskovinah in tiskarskih ter knjigovodskih uslugah. Prihodnje leto bodo prostore dogradili in odprli tudi kartonažni oddelek. Sredstva za nadzidavo in nove stroje so že zagotovljena.

Transfuzijska postaja Novo mesto bo predvidoma pričela letos spet poslovati. Strokovno delo v postaji bo vodil eden od zdravnikov, ginekologov novomeške bolnišnice. Postaja bo odzemale krvi vsak mesec približno 30 krvodajalcev in tako zadostila potrebam novomeške bolnišnice po krvi, hkrati pa z zmanjšala stroške, ki so bili doslej, ko so kri vozili iz Ljubljane, precejšnji.

Posten talet! Pred dvema mesecema je zmanjkalo v novomeški kavarni na Glavnem trgu šest usnenih map, ki so bile vredne okoli 25.000 din. Upravniška je o izginih potožila več ljudem, prejšnji teden pa so se spet znašle v kavarni. Tat je torej le toliko posten, da jih je vrnil.

Don Pasquale na novomeškem odru. Koncertna poslovalnica Ljubljana in Dom JLA Novo mesto sta v ponedeljek, 16. novembra, organizirala gostovanje v Novem mestu. Popoldne je bila dijaška predstava, zve-

Zanimivo predavanje

13. novembra je predaval v polni sindikalni dvorani predsednik Okrožnega sodišča Stefan Simončič o novih predpisih s področja stanovanjske zakonodaje. Po predavanju je predsednik obč. odbora SZDL Miro Thorževski predlagal vodstvom osnovnih organizacij, da na množičnih sestankih podrobno razložijo državljanom nove predpise. Predsednik stanovanjske komisije pri ObLO Peter Romanič je seznanil navzoče, da je izdelan očetek za podražitev stanovanj v mestu. Stanovanja I. kategorije naj bi se podražila od 28 na 82 din za m²; druge kategorije od 24 na 64 din, tretje kategorije od 21 na 46 din in četrte kategorije od 15 na 28 din. V mestu je 1570 stanovanj, izmed katerih jih sodi kar 852 v četrto kategorijo. Doslej je znala povprečna najemnina 19 din za m².

Zadružni svet KZ Bizeljsko

šteje 40 članov, od tega jih je 18 šlo v kooperacijo, 19 jih nima iti s čim, ostali pa bi lahko šli, a ne gredo. Kooperaciji dela težavo prosta prodaja gnojil na Hrvaškem.

Ko je bizeljska zadruga 12. oktobra letos nakupovala mošt na Hrvaškem, so ji tam že zaručali prometni davek, kot da je kupila vino, se pravi, kot da ga je kupila po 11. novemburu. Predsednik občine, v kateri so nakupovali, jim je pojasnil ta ukrep tako, da se

Izsušili so lužo v Selih pri Jugorju

V vasi so izvolili gradbeni odbor. Vaščani so pomagali s prostovoljnimi delom in z vožnjami. Izsušili so lužo in močvirnato okolico. S sredstvi so jim pomagali Okrajni odbor RK Novo mesto, okraj in tudi občina Metlika. Leglo boleznih — nekdanja mlakuža in zdravstveno pomanjkljivo urejeni studenci sta le še spomin. Če ne bi manjkalo cementa, bi bilo vse že gotovo. Vaščani so kljub temu zadovoljni in hvaležni skupnosti. — Tudi svoj trud so vložili v gradnjo, vedo pa, da bo asanacija končana najpозnejše prihodnjo pomlad. Njihove oči in oči popotnikov se bodo takrat lahko prijetno spočile na lepo usejenem delu vasi.

V Birčni vasi bodo obdarovali za dan republike 97 otrok

Upravni odbor osnovne organizacije ZB v Birčni vasi je sklenil obdarovati za dan republike, 29. november, 97 šolo-obveznih otrok, ki obiskujejo šolo na Ruperč vrhu. Obdarovanju, ki bo združeno s proslavo tega zgodovinskega dne, bodo prisostvovali funkcionarji organizacije ZB.

Na zadnjem zboru volivcev

je bilo sklenjeno, da bodo uporabili 200.000 dinarjev za popravilo ceste proti Stranski vasi in Lakovncam. Proti temu sklepu je bil le en volivček iz Velikega Podljudna — na sestanku pa sta bila iz tega konca le dva. Ostali se takih in podobnih sestankov ne udeležujejo, zato so pri raznih odločitvah njih preglasovali. Prav jim je, ko ne hodijo na sestanke! Zbor volivcev je bil v osnovni šoli, na njem pa je o delu občinske.

Jubilej prosvetnega delavca

15. novembra je poteklo 50 let življenja znanemu in zaslužnemu učitelju Vladimirju Miheliču, ki je šolski upravitelj osnovne šole v Malem Slatniku. Diplomiral je na ljubljanskem učiteljski šoli leta 1925, nato pa je ostal na osnovni šoli v Smarjetu vse do 1. marca 1944. Kot sodelavec OF in njen aktivist je delal na terenu, pomagal pri zbiranju hrane in zdravil za partizanske enote ter opravljal administrativno delo v rajonskem odboru OF. 1. marca 1944 so ga Nemci in domobranci zaprili, odpustili iz službe in predčasno upokojili. Pozneje so ga odpeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer se je daljša časa zdravil. Ta.

tudi on bori za proračun kol

vsak predsednik občine. Kmetijska zadruga je prodala 38 vagonov jabolk. Sadje je tu dobro obrabljeno, najbolj slive. Razni privatni nakupovalci so tud odkupili približno 10 vagonov jabolk. Sicer pa je v glavnem njihova za sluga, da je cena jabolkam v enem mesecu poskočila od 15 na 44 din za kg.

Bizeljski grad je lep in še kar dobro urejen. Bizeljsčani se sprašujejo, zakaj stoji neizkoriščen.

V vasi so izvolili gradbeni odbor

V vasi so izvolili gradbeni odbor. Vaščani so pomagali s prostovoljnimi delom in z vožnjami. Izsušili so lužo in močvirnato okolico. S sredstvi so jim pomagali Okrajni odbor RK Novo mesto, okraj in tudi občina Metlika. Leglo boleznih — nekdanja mlakuža in zdravstveno pomanjkljivo urejeni studenci sta le še spomin. Če ne bi manjkalo cementa, bi bilo vse že gotovo. Vaščani so kljub temu zadovoljni in hvaležni skupnosti. — Tudi svoj trud so vložili v gradnjo, vedo pa, da bo asanacija končana najpозnejše prihodnjo pomlad. Njihove oči in oči popotnikov se bodo takrat lahko prijetno spočile na lepo usejenem delu vasi.

Na prošnjo žena zadržnice

je organiziralo vodstvo KGS v Birčni vasi pouk gospodinjstva in krojenja, ki se ga udeležuje 28 žena in deklet. Pouk je dvakrat na teden od 17. do 21. ure. Gospodinjstvo predava Zofka Jaki, krojenje Stanka Milharčič, vrtnarstvo Jožica Čudovan, o zdravstvu pa bo predaval dr. Božo Oblak. Pouk bo trajal predvidoma do konca januarja prihodnjega leta.

Nekateri ljudje, ki imajo vse

pogje, da bi lahko postali člani organizacije ZB, se spominjajo nanje samo takrat, kadar od nje kaj potrebujejo. Takrat tudi zahtevajo knjižico in plačajo članarino. Nerazrešeno pa je ostalo to, zakaj odklanjajo knjižice, kadar jim jih ponuja odbornik ZB.

Kmetijsko - gospodarska šola

je pričela z rednim delom. Odzivi je bil precejšen, zlasti deklet se je prijavilo toliko, da nismo mogli vseh sprejeti. Posebno razveseljivo je, da se je prijavilo veliko mladincev. Leti

Novinci iz novomeške občine

Na vsem območju novomeške občine so v teku seminarji za novizvoljene krajevne odbore. Seminarje je organiziral in tudi vodi jih občinski ljudski odbor. Udeleženci bodo seznanjeni s pravicami in dolžnostmi krajevnega odbora do državljanov in občinskega ljudskega odbora.

Poravnalni svet, ki so bili

v novomeški občini izvoljeni na zadnjih zborih volivcev, so dobili ponovno navodila za delo, ki sta jih dala predsednik okrajnega sodišča in tajnik občinskega ljudskega odbora. Ti svet bodo začeli takoj delati. Večina jih je ima material, ki ga bodo reševali. Sodišče tudi že vrača material poravnalnemu svetom, seveda tisti, ki spada v njihovo pristojnost.

Kostanjeviški zapiski

V nedeljo, 13. novembra, je kostanjeviško šolo obiskal sekretar Nacionalne komisije UNICEF tovariš Laza Poponjec v spremstvu tovarišice Mare Rupena Osolnikove in Frančke Slavkove. Gostje so si ogledali šolske prostore in se daljša časa zadržali v delavnici, ambulantni in kuhinji. Po končanem ogledu so se nadrobno zanimali za uspehe zdravstvene prehrane, za zdravstvene preglede ter pogovore, v katerih mladina živi in je, v katerih mladina živi in je sprejeta v program za asanacije in bo v kratkem pričel delati poseben odbor, ki bo skrbel za ureditev vodovoda. Doslej je bilo vsak dan treba v šolsko poslopje znesti nad 400 litrov vode, da je bilo mogoče vzdrževati potrebni red in higieno. Predstavniki Kostanjevke, ki so se udeležili sprejema, so se daljša časa pogovarjali z gosti in jih seznanjali s problemi učnega zavoda.

se bodo poleg rednega pouka udeleževali tudi posebnega tečaja, na katerem se bodo učili vožnje s traktorjem. Dekleta bodo delala v dveh izmenah in bodo razen praktičnega gospodinjstva in splošnih predmetov imela tudi krojenje. V predavateljski zbor so imenovani sami strokovnjaki, med katerimi so tudi živilozdravniki Stebe, kmetijska tehnikca Zupancič in Kozole ter drugi. Pouk je trikrat na teden, praktični in teoretični obremen.

okoliš je razdeljen v 6 osnovnih organizacij. Priprave bodo potekale vs november, decembra pa se bodo pričeli občni zbori. Med osnovnimi nalogami bodočih zborov je po besedah sekretarja Milana Ravbarja organizacijska uvrstitve SZDL na našem terenu, pomožitev članstva, kakor tudi obsežna poročila o dosedanjih problemih in dejavnosti. Na občne zore bo, mo bil dobro pripravljeni. O zborih bomo še poročali.

Martínova nedelja

tudi letos ni šla mimo brez krvi. Kostanjeviška postaja Ljudske milice je imela obilo posla. Do najhujšega pretepa je prišlo v Podbočju, kjer so se tako udarili, da je bilo treba poklicati Resovalno postajo. Letos je pridelek kisel, toda dovolj močan, kakor je pokazala pretekla nedelja. Ali ne bi fantje kako drugače uveljavili svojo moč?

Pretekli teden se je zbral

v pisarni krajevnega urada v Kostanjevici aktiv SZDL, ki je pričel priprave na zore osnovnih organizacij. Kostanjeviški

»Se Luno nam bodo vzeli...«

Ce boste kdaj obiskali Janeza Novaka, 82 let staro grčo iz Kacenberga, ga boste gotovo našli na dvorišču domačije na robu gozda. Na vprašanje ali se dobro vidi, bo odgovoril: »Saprabolsko, bral bi že, pa nimam kaj...« Pri hiši namreč nimajo časnika, celo »Kmečkoga glasu« ne. Tiste grmade knjig na podstrešju je pa Janez Novak že vse prebral, bogvedi kolikokrat že. Ako ga boste vprašali kaj o umetnih satelitih, bo gotovo dejal: »Preklicane kanjale, se Luno nam bodo vzeli. Ves svet bodo zmešali. Tako dolgo se bodo igrali, da nazadnje Luna ne bo več svetila... Pa menda ni vse res, kar pišejo o tem. Preklicano rad bi dobil v roke časopis, da bi nam prebral.« Ko se bomo tako prepričali, da Novakov oče še vedno zelo dobro vidi, bomo preverili še njegov sluh. »Ali ste sinoči slišali skovikanje?« ga bomo vprašali. »Bo kakšnega?« »Taka je ta naša suho cranjška grča.«

Bencinska črpalka v Metliki se obnese

Splošno trgovsko podjetje Metlika je pričelo pred mesecem in pol prodajati bencin na novi črpalki. Paviljon pri črpalci sicer še ni dograjen zaradi zastoja pri obrtniških delih, toda v enem mesecu in pol so prodali že 14.000 litrov raznih vrst bencina in manjšo količino maziv. Ko bo paviljon pri črpalci dograjen, bodo v njem prodajali razna maziva in olja za motorje. Črpalka spada pod poslovalnico 8. Stalneza uslužbenca zaenkrat ne bo imela, če pa bodo potrebe večje, ga bodo namestili. STP Metlika je črpalko zgradilo in dalo v promet le zaradi potreb in z željo zadostiti potrošnikom. Črpalka se za enkrat ne bo mogla sama prezivljati.

Oglašujte v Dolenjskem listu!

Vlado Lamut: PODGORJE

LJUDSKI LOV NA DOLENJSKEM

Na etnografski razstavi v preurejenih zbirkah Dolenjskega muzeja sta prikazani dve temi iz ljudskega življenja na Dolenjskem: lov in medicinarstvo.

O razstavljenih temah smo zbrali vso potrebno dokumentacijo: historiat in funkcija predmetov, dialektično izrazoslovje, vloga posamezne dejavnosti v materialnem, socialnem in duhovnem življenju ljudstva, vendar vse to na razstavi ne more biti prikazano. Tu govorimo samo predmeti in skromno slikovito gradivo z nekaterimi pisanimi pojasnili.

Etnografija obravnava ljudski lov kot gospodarsko panogo (pridobivanje hrane in kože) in kot boj človeka z naravo (unikanje in odganjanje škodljivcev). Izhodišče za raziskovanje so lovne priprave — tehnologija primitivnega lova — ne pa živali.

Na naši razstavi smo razvrstili lovne priprave po naslednjih skupinah: ptičji lov, lov na domače škodljivce, poljski lov, riblji in račji lov, divji lov in poklani lovci; v vitrini pa je razstavljena nekaj strokovne literature.

Podatki o ljudskem lovu na Dolenjskem se nanašajo v glavnem na polpreteklo dobo. Kakor se izgublja oziroma izpreminjajo svojo podobo zaradi nenehnega gospodarskega, kulturnega in družbenega razvoja vsi etnografski pojavi, tako je tudi ljudski lov. Ljudski lov je bil od preventivnega odganjanja zveri preko najrazličnejših načinov preprostega lova do uporabe živali močno razgibano področje v materialnem življenju našega človeka. Skušali smo zbrati o njem kar največ podatkov. Izhajamo od kranjskega kronista 17. stoletja J. V. Valvasorja, precej opisov primitivnega lova smo našli v Lovcu, Riblču in v drugem časopisu (Bleiwesove Kmetijske in rokodelske novice, Dolenjske novice, Jutro itd.), uporabili smo tudi prikaze gozdnega življenja v naši lepi književnosti (Josip Jurčič, Hinko Dolenc in drugi). Največ smo zvedeli od starih ljudi po dolenskih vaseh. Njihov spomin seže do šestdeset in še več let nazaj.

Gospodarski zgodovinarji imajo lovske kulture za začetno dobo ekonomskega razvoja človeštva. Prvotni človek je bil nabiralec rastlinskih plodov in lovec. Na najrazličnejše načine je lovil živali, ki so mu služile za hrano in obleko. Velikih živali se skrāja še ni upal loviti. Odganjal jih je od svojih začasnih bivališč z ognjem, dimom, ropotom. Prvotni lov na velike živali je bil sila primitiven: ival do uporabe živali močno razgibano področje v materialnem življenju našega človeka. Skušali smo zbrati o njem kar največ podatkov. Izhajamo od kranjskega kronista 17. stoletja J. V. Valvasorja, precej opisov primitivnega lova smo našli v Lovcu, Riblču in v drugem časopisu (Bleiwesove Kmetijske in rokodelske novice, Dolenjske novice, Jutro itd.), uporabili smo tudi prikaze gozdnega življenja v naši lepi književnosti (Josip Jurčič, Hinko Dolenc in drugi). Največ smo zvedeli od starih ljudi po dolenskih vaseh. Njihov spomin seže do šestdeset in še več let nazaj.

kuša prikriti, tako se na primer v snegu ovije v belo rjuho. Izpopolnjeni način ljudskega lova pomeni lov s pastmi. Pasti delimo v pasivne in aktivne paste. Pri prvih se žival ujame že s tem, da zaide v past. Aktivne paste pa so tiste, v katere se žival ujame zaradi bistro izkoriščene in prirejene teže in prožnosti predmeta (paste).

Nekatera ljudstva še danes žive na stopnji lovske kulture in primitivnega poljedelstva. Niso še prodrla do uporabe kolesa (kolesa kot prevoznega sredstva niti ne do lončarskega kolesa ali viljaja) — kulturnega elementa, ki je etnologom izhodišče za delitev ljudstev na primitivna in civilizirana.

V lovskih kulturah, ki sovpadajo z družbenim redom »praskupnost«, so živali skupna dobrina. Z razvojem družbenih odnosov in ekonomike pa postane lov pravica privilegiranih slojev. V srednjem veku spada lov in ribolov med posebne pravice vladarja. Kasneje preide ta pravica na deželne kneze in druge fevdalce. Na Dolenjskem so bili gospodarji voda in gozdov v pretežni meri graščaki.

Fevdalno gospodarstvo je z nekaterimi spremembami pri nas trajalo vse do konca druge svetovne vojne. Lastniki lovskih in ribiških revirjev na Dolenjskem so oddajali svoja lovišča v zakup. Navadno so jih licitirali. Nekateri zakupniki so najeli velike revirje, ki so jih potem naprej oddajali.

Graščaki in podjetniki so lovili sami le za zabavo, sicer pa so sprejeli v svojo službo poklicne lovce in ribiče, da so pravilno izkoristili revirje. To smo že na področju lovskega športa in na drugi strani lovske kot gospodarske panoge. Oboje pa je že bolj na robu etnografskega raziskovanja. V etnografiji je poudarek na proučevanju lovnih priprav in vloge lova v celotnem življenju ljudstva. Vsekakor pa nas zanimajo tudi poklani lovci, njihovi običaji (lovski krsti, vejica, lovina), lovske zgodbe, noša in oprema ter upodobitve lova po ljudskih umetnikih (panjske končnice) in slikarska dela (Gorup, Gaspari, Cagern, Erbežnik in drugi).

Brž ko lov ni bil več pravica vsakogar, so se pojavili lovski tatovi, divji lovci. Njihov soci-

Franc Lukšič, po domače Janeš iz Irče vasi pri Novem mestu, še vedno plete ribiške mreže.

alni izvor, spopadi s poklanimi lovci in njihove domiselne lovne priprave so skozi stoletja zelo pestre in zanimajo raziskovalca ljudskega življenja. O divjih lovcih so se ohranile med ljudmi številne zgodbe, mnoge so našle tudi oblikovalce — pisatelje in slikarje.

(Nadaljevanje sledi)

SLAVKO DOKL: S peti po Poljski

(Nadaljevanje)

V tem so nas nekateri posamezniki podprli. Dejali so: »Na pravi poti ste, na poti, kakršno si želite vsi miroljubni narodi!« Govorili smo tudi o našem gospodarstvu. Bili so močno presenečeni, češ kako to, da dosegamo take velike uspehe.

V KRAKOVU ATLETSKI DVOBOJ JUGOSLAVIJA — POLJSKA

Med našim bivanjem v Krakovu je bil tam atletske dvoboj med Poljsko in Jugoslavijo. Naši tekmovalci so prišli na to tekmovanje z malo obetov na uspeh, saj Poljaki slovijo kot svetovna atletska veselila in imajo v svojih vrstah tudi svetovne prvake. Naši atleti so se borili požrtvovalno in so dosegli, kar se tiče borbenosti, odličnih uspehov. Gledal sem že precej dvobojev, zato me je zanimalo, kako to izgleda v inozemstvu. Povem lahko, da so Jugoslovani na stadionu doživljali prijetna presenečenja. Tudi mi smo bili presenečeni. Ko so gostitelji zvedeli, da smo Jugoslovani, nam ni bilo treba plačati vstopnic. Bili smo njihovi gostje. Opazil sem, da je publika zelo objektivna. Našemu ali njihovemu atletu je dala enako priznanje, če je le videla, da se športno bori. Ko je naš tekmovalac v metu kopja Miletič dosegel nov jugoslovanski rekord, je bil ves stadion na nogah. Vsi so mu čestitali, čeravno naš rekord precej zaostaja za njihovim svetovnim, asom Sidlom, ki meče kopje vedno čez 80 metrov. Tako je bil atletske dvoboj za vse nas veliko doživetje, videli smo, da športniki uživajo popularnost in priljubljenost. Govorili s Poljakom o športu in vedeti kaj o prvakih kot so Sidlo, Lewanovski, Rut in drugi, je stvar nacionalnega ponosa. To smo opazili tudi ob drugih priložnostih.

NOVA HUTA — VELIK INDUSTRIJSKI KOMBINAT

Največji industrijski kombinat na Poljskem, ki so ga dolga leta gradile mladijske brigade, so velike železarnice, nosijo Leninovo ime v spomin na njegovo dvoletno bivanje v tem kraju. Nekoliko kilometrov iz Krakova, ko se pelješ s tramvajem, vidiš visoke dimnike, iz katerih se valj črn dim, kd pa ne zastruplja ozračje, kot je to primer v Katovicah. Poljaki so namreč zgradili naselje štiri kilometre vstran od tovarna. V njem prebiva okrog 100.000 ljudi. Ogledali smo si velike veljarne, kokarne, topilnice, in cementarno, ki zaposluje skupno okrog 17.000 delavcev. Zlati velike so valjarne, saj se nekatere raztezajo na površini 12 hektarov. Kljub temu, da je tovarna začela delati že 1949. leta, še sedaj ne dela s polno zmogljivostjo. V prihodnje bodo skušali normalizirati proizvodnjo in pričeti s proizvodnjo brezšivnih cevi.

Vsi objekti se raztezajo na površini 1000 hektarov, proizvodnja jekla pa je tolikšna, kot je znašala jeklarska produkcija vse predvojne Poljske. V začetku so delali predvsem nekvificirani delavci, danes pa jih skorajda ni več, ker so si v zadnjih letih pridobili kvalifikacije. Zelo nas je začudilo, da dela v Novi Huti okrog 2000 inženirjev in tehnikov. Zanimali smo se tudi, kako je z delavskim samoupravljanjem. Zvedeli smo, da obstaja centralni delavski svet, 11 obratnih delavskih svetov in 17 oddelčnih svetov.

AUSCHWITZ OBTOŽUJE!

Človeku ni prijetno, ko se vozi proti velikemu uničevališču ljudi v drugi svetovni vojni. Nehote pomisliš, da se je po istih železniških tirih peljalo na milijone nedolžnih ljudi — kandidatov za smrt, ki so skozi špranje vagonov zadnjič videli obdelana polja in zelene gozdove ob železnici.

Takoj v začetku nam povem, da je v vseh 900 taboriščih, kolikor jih je bilo v Nemčiji in okupiranih deželah, umrlo okrog 10 milijonov ljudi, samo v Auschwitzu pa 4 milijone. To so seve nepopolni podatki, ker so Nemci pred kapitulacijo uničili dokumente, da bi se tako izognili odgovornosti pred človeštvom. — Pokrajina okrog taborišča je bila nezdruživa, zato se je nemškimi voditeljem zdela kot nalašč za ubijanje ljudi. Taborišče so zgradili na pobudo SS-ovci, kraj pa je izbral sam Himmler, ki je stal na železniškem mostu in z roko pokazal, kod naj se razteza taborišče. Ležalo je v trikotju med Vislo in Solo, v meglenem, nezdravem področju.

V taborišče sta prihajali dve vrsti ljudi: taki, ki so takoj po prihodu transporta, ki je štel od 1000 do 1300 ljudi, šli mimo taborišča v plinske celice z zmogljivostjo 20.000 ljudi na dan, in pa tisti, ki so jih pustili pri življenju zaradi dela v tovarnah, na primer v obratu I. G. Farbenindustrije. Slednjih je bilo dosti manj, pa še ti so morali iti skozi razne stopnje mučenja. Če so jih prestali, so jih zaposlili, drugače pa so podlegli nečloveškemu mučenju.

Jetniki v taborišču so bili izpostavljeni vsem mogočim brutalnostim. Paznik je pogljal ujetnika v beg, da bi ga lahko ustrelil in nato predstojnikom poročal o svojem junaštvu, za katerega je dobil nagrado ali pa nekaj dni dopusta. Dnevna umrljivost v taborišču je bila od 0,5 do 2,5%. Komendant Höss ni smel videti ujetnika z nizko številko na roki. Dejal je: »Tu smete živeti najdlje tri mesece, židje pa največ 21 dni.« Podrejenim je očital, da so popustljivi. Le-ti so to imeli za ukaz, da je treba bolj pridno ubijati.

Jaka, uslužbenec X. plačilnega razreda

(Umišljena zgodba)

Jaka, uslužbenec desetega plačilnega razreda, že dolgo ni bil tako zaposlen z mislimi kakor tisto dopoldne, ko je dobil važno nalogo. Moral je namreč za eno leto nazaj ugotoviti, kaj vse je delal in koliko časa je porabil za posamezne vrste opravil.

»Ha, ha,« ga je tedaj popadel krčevit smeh. »Jaka že ne bo šel na led. Preveč dobro ve, kam pes tace moli...«

Potlej se je vse dni sklanjal nad obrazcem, ki naj bi do minute točno pokazal, koliko je v preteklem letu naredil: preveč, premalo ali ravno prav. Na tihem se je nasmihal delovnim tovarišem, ki so v naglici sestavili poročilo, ne da bi se zavedali, da bo to morda usodno zanje, ker bodo naposled morali začeti delati. Obžaloval je njihovo kratkovidnost, ki je prezrla splošno težnjo po povečanju produktivnosti javnih uslužbencev...

najboljši volji ni mogel spraviti skupaj več kot 100.000 minut. V potu svojega obraza je sešel teletonske pogovore (tudi privatne) in napaberkoval nadaljnjih 7.000 minut. Ko je ugotovil, da za študij predpovst in strokovne literature, je z grozo pomislil, da pravzaprav že dolgo ni pobrskal po uradnih listih. Iz previdnosti je odstranil iz predala roman Deževje prihaja, predse na pisalno mizo pa naložil nekaj strokovnih knjig in svežnje uradnih listov.

Ko je bilo po nekaj dneh ponotročilo končano, je Jaka globoko vzdihnil in si obrisal potno čelo. Takega, že malce umirjenega,

ga, ga je zalotila stranka, ki se je prišla pritožiti zaradi nerešene prošnje. Jaka bi se bil kdaj prej nasršil in stranki pokazal vrata, tokrat pa jo je samo pomilovalno pogledal, češ, saj ne veš, da sem lani naredil 624 nadur, za katere mi niso plačali niti prebita pare...

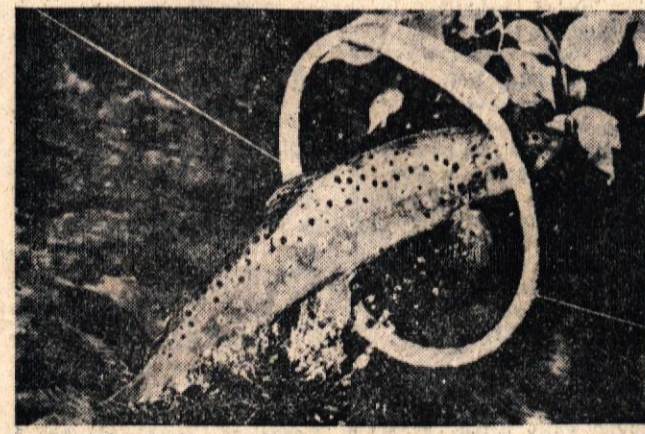
Tisti dan, ko je Jaka oddal poročilo, je bil resnično utrujen. Prvič je čutil v sebi neko notranje zadovoljstvo, ker je nekaj dni vseh sedem ur delal brez počitka, ne da bi med uradnimi urami »sprincil« v gostilno, telefoniral prijatelju ali prebral časnik.

fr.

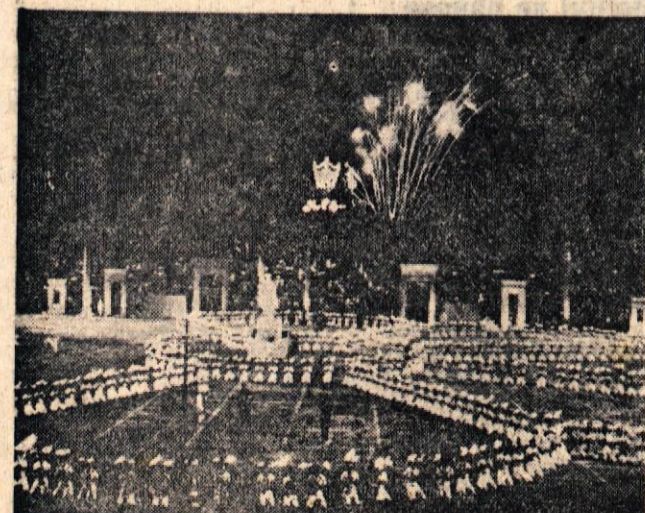

Igralka Sandra Milo tolmači glavno vlogo v filmu »Zelena Kobila«, ki ga je v Parizu pravkar končal režiser Autant-Lara. Sandra zdaj začneja spet z novim filmom »Pekoči asfalt«, v katerem igra z Linom Venturo, nato pa se bo vrnila v Italijo, kjer bo snemala z Marcelom Mastroiannijem v režiji Pietrangela film »Rimske prikazni«. Vse to kaže, da bo ta filmska zvezda v prihodnji sezoni zasijala v polni svežlosti.

Vzhodna Nemčija je te dni slovesno praznovala 10-letnico obstoja svoje demokratske republike. Za to priložnost so vzhodni Berlin preplavili plakati, ki so pozivali na boj proti atomskemu oboroževanju, zlasti še Zahodno Nemčije.

Karl Luger iz St. Xgidi pri Schrdingu v Zgornji Avstriji je v tolmunu pod svojim mlinom zdrsnil lepo postv, ki ji je dal ime Hofrat (dvojni svetnik) Prikljče jo s starim zvoncec k bregu, nakar ji za obrobec ponagaja z lepim črvom. Seveda se ga Hofrat polakomni in v elegantnem skoku skozi obroč otme pjen iz rok svojemu drešerju in gostitelju. Imenitna zabava, kaj!

Pred kratkic so na velikem športnem stadionu v Teheranu slovesno proslavili šahov rojstni dan. Čez dan je bil v čast Rize Fabejveja velik telovadni nastop, zvečer pa je bila baklada in velik ognjemet. Slavnosti so trajale vso noč do ranega jutra.

IZ PREVIDNOSTI
»Očka, zakaj je pa bog v raju Evo ustvaril najbolj nazadnje?«

»Iz same previdnosti, sinko. Če bi jo bil prej, bi hotela imeti vse drugače urejeno kakor je.«

PONOSREČEN POSKUS Z MAGNETOM

— Le čemu nam lažejo, da imajo jabolka veliko železa?

BREZ SKRBI...
»Hvala za povabilo, ampak raje bi se ne peljal s teboj. Zadnjič si tako hitro zavrl, da sem si razbil čelo.«
»Sedaj si lahko brez skrbi. Zavore sploh več ne primejo...«

POEZIJA IN STVARNOST
V kuhinjo kavarne, kjer kuhajo »pravo turško«, prineseta dva možaka veliko vrčo: »Naročili ste 200 kg divje. Kam naj jo postaviva?«

MRZEL TUŠ
»Ah, draga moja! Kadar vas pogledam, me spreleti kot električni tok...«
»Le počakajte do Novega leta, ko se bo podražila elektrika!«

»Pokaži kaj znaš« v Brestanici

Kljub dežju so v nedeljo popolne napolnili ljudje brestaniško dvorano Partizana do zadnjega kotička. Razprodana so bila vsa stojišča ne le v dvorani, temveč tudi po hodniku. Mladinski aktiv Brestanica je priredil oddajo »Pokaži kaj znaš«, ki je vzbudila tako pri domačinih, kakor tudi pri odraslih mnogo zanimanja. Med drugimi so priredili prisostvovali še član CK LMS tov. Franc Setinc in okrajni mladinski funkcionarji iz Novega mesta. Prireditve sama je bila dobro pripravljena, saj ni dosti zaostajala za tovrstnimi v Ljubljani; dvorana je bila ozvočena, tabla z nastopajočimi, »resna« strokovna komisija je zasedla desno stran odra, pred mikrofonom pa sta se vrtele simpatična napovedovalca Majda Železnik in Niko Galeša. Izvillili pa so tudi komisijo iz občinstva, ki je prejela na velikih kartonih napisane številke od pet do deset. Strokovno komisijo so sestavljali: prof. Janez Plestenjak iz Vidma - Krškega, prof. Marjana Požun iz Brestanice, tov. Silva Pišek, učiteljica iz Senovega in tov. Tine Butkovič, uslužbenec iz Brestanice. Moramo reči, da je ta komisija zelo objektivno ocenjevala nastopajoče, medtem ko za komisijo iz občinstva to ne bi mogli tr-

dit, saj so precej neenakomerno dvigali tablice.

Na odru se je zvrstilo kar 23 nastopajočih od četrtega pa vse do skoraj šestdesetega leta, torej precejšnja starostna razlika. Pridatli moramo, da so bili po večini mladi izvajalci, ki so se zares potrudili, da bi prisotnim kar najbolje predodevali svoje znanje.

Najbolj je gledalce ogrel Stane Aršek - Lopi, saj mu je tako strokovna komisija kot komisija iz občinstva prisodila vseh možnih 80 točk, kar se tudi v Ljubljani ne zgodi vedno. Recitiral je svoja dela, in sicer »Balado v polprozi« in »Raztreseni šopek«. Dijaka TSS Lopi-ja, kakor ga pač imenujejo, v Vidmu - Krškem že dobro poznajo, saj ni prireditve, kjer ne bi on recitiral. Dve točki manj je dobil sekstet termoelektrane Brestanica, ki je v nedeljo tudi slavil prvo obletnico svojega obstoja. »STEB«, kakor se kratko imenujejo, je med drugim zaigral Matovo kompozicijo »Materi v spomins«. Skromni Mato, električar v elektrarni, je tudi vodja tega seksteta. In ko so tudi drugonagrajenci dobili brivski aparat, so ga podarili svojem vodji za požrtvovalno delo. Rangusova, oče in sin, sta dobro znaša ne le domačemu

občinstvu, temveč tudi ostalim, saj sta že uspešno nastopila v Ljubljani v oddaji »Pokaži, kaj znaš«. Na gitaro, oziroma tamburico, sta odigrala dve sinovi kompoziciji. Učenka 7. razreda osnovne šole Lidija Kovžec se je občinstvu predstavila z zahtevno »Balado o breskvaeh«, katero je brezhibno zrecitirala. Obe komisiji sta ji prisodili 71 točk. Tovarišico Silvo Svigelj iz Boštanja je spremljal sambej »Boštanja«. Odpela je dve peski, med njimi »Tra-ra-ra-»

ki jo poznamo iz opatijskega festivala popev in je priljubljena med občinstvom. S prijetnim altom je navdušila prisotne, dosegla 71 točk in tako osvojila peto mesto. Franc Drevenec, ki je s svojo harmoniko že večkrat igral v Radio Ljubljana, je lahko osvojil šesto mesto. Med nagrajence sta se uvrstila še pripunka Nevenka Likar, ki je igrala na klavir, in Rudi Mlinarič iz Sevnice, ki je igral na harmoniko.

Ker so imeli pripravljenih le osem nagrad, jih seveda več tudi niso mogli podariti, razen čokolade, ki so jo razdelili med najmlajše nastopajoče, katerih seveda ni manjkalo. Prav ljubka je bila med njimi: mala štiri-letna Vlasta, ki je deklamirala o srneli, zajčku in pionirku Tončku, pa mala Nanika in trio »M«, katerega so sestavljale male pionirke. Mlajše neznane talente je ocenjevala samo komisija iz občinstva, kar se mi pa ne zdi najbolj posrečeno. Če so male pionirke oziroma ciccibanke nastopale izven konkurence, bi jih tudi komisija iz občinstva ne smela ocenjevati, da oi se potem ne uvrstila na zadnja mesta. Poskrbljeno je bilo za tolažilne nagrade najmlajših in pri tem naj bi tudi ostalo.

Nimam namena dajati kakih nasvetov, vendar mislim, da je bila prireditve je nekoliko pretdolga, saj je trajala polne tri ure in tisti, ki niso uspeli dobiti sedežev, so lahko dobili kurja očesa. Spomladi, ko bodo pripravili spet oddajo »Pokaži, kaj znaš«, bi jo morda malo skrajšali, saj bo prav tako prilegnla številne gledalce.

Precej sta doprinesla pripunka napovedovalca tov. Majda in Niko, ki je tudi predsednik mladinskega aktiva Brestanica.

Takole je bilo na odru med oddajo (Foto: Stane Fabjančič, Brestanica)